

Tribuna școlii

REVISTĂ SĂPTĂMINALĂ

Anul II Nr. 37

Simbătă 26 februarie 1972

12 pagini — 1 leu

VIE MANIFESTARE A DEMOCRATISMULUI SOCIALIST

Sfârșitul acestei luni a fost marcat de două evenimente de o deosebită importanță în viața economică și socială a țării: Conferința pe țară a cadrelor de conducere din întreprinderi și centrale industriale și de construcții și Congresul al II-lea al Uniunii Naționale a Cooperativelor agricole de producție.

Timp de aproape o săptămână, în marea sală a Pavilionului central expozițional din Piața Școlii și-au dat întâlnire peste 11.000 de reprezentanți ai vieții noastre economice. Ei au întrunit suflul viu al industriei și agriculturii noastre socialiste, într-un dialog viu, cuprinzător, într-un forum reprezentativ al practicii și experienței înaintate în cele două domenii de bază ale economiei.

Intrate în practica permanentă a partidului și statului nostru, aceste două largi reuniuni cu activul de partid și de stat, cu cadrele din diferite domenii, constituie o expresie elocventă a democratismului orinduirii noastre socialiste, a participării maselor largi populare la făurirea viitorului țării.

Organizate la începutul cincinalului 1971—1975, consfăturile cu reprezentanții producătorilor de bunuri materiale din industrie și agricultură au avut drept scop stabilirea măsurilor de perfecționare a activității ramurilor de bază ale economiei — industria și agricultura — de îmbunătățire a muncii de organizare, conducere și planificare a vieții economice și sociale, în vederea realizării în cele mai bune condiții a obiectivului fundamental stabilit de Congresul al X-lea al partidului — făurirea societății socialiste multilaterale dezvoltate și crearea premiselor pentru construirea treptată a comunismului în România.

„Numai dezvoltarea armonioasă, atât a industriei, cât și a agriculturii — arată tovarășul Nicolae Ceaușescu în ampla cuvântare rostită la Congresul al II-lea al Uniunii Naționale a Cooperativelor agricole de producție — poate asigura înlăptuirea cu succes a obiectivului fundamental — făurirea societății socialiste multilaterale dezvoltate în țara noastră, apropierea României, în scurt timp, de țările cu economie avansată, creșterea nivelului de trai, material și spiritual, al întregului nostru popor”.

Având un pronunțat caracter de lucru, la aceste două forumuri și-au spus cuvântul, într-un spirit de înaltă responsabilitate civică și patriotică, numeroși reprezentanți ai industriei și agriculturii. Discuțiile au fost axate pe cele mai actuale și mai importante cerințe de care depinde progresul industriei și agriculturii — secțiune a căror dezvoltare prioritară se situează în mod constant în atenția partidului și statului. Pornind de la analiza critică a activității desfășurate în unitățile pe care le reprezentau, vorbitorii au abordat o gamă largă de aspecte, începând cu modul de exercitare a atribuțiilor centralelor industriale, îmbunătățirea relațiilor dintre întreprinderi, creșterea rolului factorilor economico-financiar, ridicarea calitativă a activității din industrie și agricultură, îmbunătățirea planificării, creșterea producției vegetale și animale, sporirea veniturilor unităților și ale membrilor cooperatori și pînă la aplicarea legislației economice și perfecționarea ei.

Cele două evenimente au fost marcate de cuprinzătoare cuvântări rostită de secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu. Prin profunzimea analizei, prin înaltul spirit partinic și științific în care au fost abordate problemele, cuvintele rostită de secretarul general în fața lucrătorilor din industrie și agricultură constituie un îndrumar prețios, un program vast pentru ampla activitate ce se desfășoară în întreaga țară de îmbunătățire continuă a conducerii, organizării și planificării economiei naționale, de largire a participării oamenilor muncii la soluționarea problemelor, pentru avîntul continuu al industriei și agriculturii, de făurirea societății socialiste multilaterale dezvoltate.

Pentru învățămînt, pentru școala noastră modernă, care pregătește pe băncile sale viitoarele cadre ale industriei și agriculturii, îndemnul, înfăptuirea tovarășului Nicolae Ceaușescu sînt de o deosebită însemnătate. Subliniind eforturile ce se fac pentru ridicarea nivelului de pregătire științifică și profesională a cadrelor, secretarul general arăta la Conferința pe țară a cadrelor de conducere din întreprinderi și centrale industriale și de construcții, că trebuie aplicată cu mai multă hotărîre măsurile stabilite de conducerea partidului privind dezvoltarea învățămîntului profesional și tehnic, a liceelor de specialitate și a învățămîntului tehnic superior, legarea mai strînsă de practică a învățămîntului de toate gradele.

MONICA VERDEȘ

(Continuare în pag. a 11-a)

Matlisse

În românească

ÎN ACEST NUMĂR:

- Funcționalitatea cabinetului de științe sociale
- Esențialul despre retorică.
- Valori artistice ale obiceiurilor și graiului popular
- Inițiative ale inspectoratelor școlare județene
- O metodologie a instruirii tehnico-productive
- O lucrare de laborator la biologia generală
- Creativitate în organizarea lecției

GRIGORE C. MOISIL:

„Acela care nu gîndește exact e refuzat de calculator”

— Într-una din convorbirile noastre, dumneavoastră ați spus că aceia care ar urma să predea în liceu informatică nu e nevoie să aibă diplomă de matematicieni și că pot fi aleși dintre profesorii de alte specialități. Ce înțelegeți prin aceasta?

Grigore C. Moisil: Am precizat că oricine poate învăța orice. Dar am presupus că nimeni nu poate preda decît ceea ce știe. Am insistat asupra necesității ca acel care predă informatică să știe și să înțeleagă ce este o limbă formală și ce este o gîndire abstractă. De asemenea, ce înseamnă a gîndi exact. Este fără îndoială că acela care nu gîndește exact e refuzat de calculator. Și anume, dacă programul nu e făcut exact, atunci calculatorul se oprește din lucru și imprimă: „Instrucțiunea nr... nu este corectă”.

Dacă acest lucru se întîmplă cu programatorul, cu atît mai mult cel care nu știe să gîndească exact nu va putea învăța pe programator să gîndească exact.

— Cam cît timp credeți că îl trebuie unui om ca să învețe să gîndească exact?

Grigore C. Moisil: Cred că 10—15 ani, începînd de la vîrsta fragedă, sînt suficienți de

mulți. Un om, cred, cu greutate poate învăța să gîndească exact, dacă nu mai este copil și dacă nu s-a învățat să o facă din copilărie. La aceasta servesc în licee lecțiile de matematică.

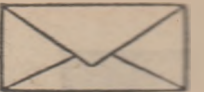
— Atunci dumneavoastră credeți că nu e nevoie ca cineva să fi făcut facultatea de matematică pentru a preda informatică, dar e nevoie să fi învățat bine la matematică în liceu?

Grigore C. Moisil: E în orice caz nevoie să fi învățat și să fi înțeles matematica atunci cînd era în liceu, dar e nevoie să nu se fi dezvîțat de a gîndi exact cînd era în facultate. De asemenea, e nevoie să se fi învățat să gîndească abstract și în liceu și în facultate. Și, de asemenea, e nevoie ca, exact și abstract, să gîndească corect.

— Cu alte cuvinte, dumneavoastră credeți că acela care vrea să se recicleze pentru a deveni profesor de informatică nu e nevoie să aibă diplomă de matematician, ci e destul să fie mai matematician...

Grigore C. Moisil: E destul să aibă obiceiul de a gîndi al matematicienilor. După care e nevoie să învețe.

STELA PREDESCU

În cinstea semicentena- rului U. T. C.

În cinstea celor 50 de ani de la crearea U.T.C. în orașul Tîrgoviște s-a organizat vinerea aceasta de către ziarul „Scinteia tineretului“, în colaborare cu Comitetul municipal Tîrgoviște U.T.C. și o serie de alți factori pe plan local, o tradițională acțiune: „Serile «Scinteii tineretului»“. Este vorba de fapt de o întâlnire a tinerilor tîrgovișteni de diverse profesii la care și-au dat concursul și numeroase formații artistice din licee, precum și numeroși actori ai teatrelor bucureștine.

Elevii liceelor și școlilor generale din Brașov au participat recent la o întâlnire cu comunistul Ioan Bărbulescu, fost secretar al celei U.T.C. de la Uzina nr. 2 din localitate. Desfășurată la Muzeul județean de istorie din Brașov, întâlnirea a prilejuit participanților cunoașterea unor momente din lupta eroică a tineretului brașovean pe frontul antihitlerist. Ea a constituit totodată și un moment emoționant: 50 de tineri au fost primiți în rândurile U.T.C.

În comuna Tomnatec, județul Timiș, s-a deschis de curind un club al tineretului. Dotat cu radio, televizor, picup, magnetofon, precum și cu un bogat material documentar, clubul și-a închinat acțiunile din ultima perioadă aniversării semicentena-ului U.T.C. Sînt organizate în acest scop, informări și dicționare politice, expuneri, concursuri, cadrane internaționale, seri de întrebări și răspunsuri.

Tinerii din județul

Covasna își împlină sîrbătoarea prin organizarea unor acțiuni de muncă voluntar-patriotică. Astfel, în câteva zile, au fost colectate 30 tone fier vechi, peste 1 000 ambalaje de sticlă, 3 000 kg deșeuri textile și de hîrtie. Tinerii din Intorsura Buzăului au prestat peste 500 de ore muncă patriotică la construcția internatului pentru liceul din localitate.

Agendă maramureșeană

Bogat program de acțiuni pe agenda Inspectoratului școlar al județului Maramureș. Din lista lor, spicim câteva:

• Recent, la Casa corpului didactic din Baia Mare s-a deschis expoziția permanentă cu vinzare denumită „Școala și producția“, expoziție care prezintă obiecte în valoare de 80 000 lei confecționate de elevi în orelle de activități tehnico-productive. La deschiderea expoziției au participat tovarășul Gheorghe Blaj, primul secretar al Comitetului de partid al județului Maramureș și alți reprezentanți ai organelor locale de partid și de stat.

• Sîmbătă 19 februarie a.c. la Baia Sprie (una dintre localitățile cu cel mai bine dotat, complex de ateliere școlare) s-a organizat un schimb de experiență pe tema instruirii tehnico-productive, a educației prin muncă și pentru muncă, la care au participat directorii coordonatori ai școlilor din județ, profesori și conducători ai întreprinderilor patronate de școli.

• Astăzi, 26 februarie a.c. secția de propagandă a comitetului județean de partid organizează o consfătuire privind problemele predării științelor sociale, organizarea

cabinetelor de științe sociale, conținutul și metoda lecțiilor de științe sociale la care participă profesori de științe sociale și directori de licee. Programul consfătuirii cuprinde referate, lecții deschise, discuții și alte activități specifice.

• Peste 200 de educatoare din grădinițele sezoniere au participat la o consfătuire județeană cu tema „Organizarea și desfășurarea activității în grădinițele din mediul rural. Pregătirea și perfecționarea pregătirii educatoarelor. Condițiile de muncă în grădinițe“.

• În 5 martie a.c. va avea loc la Sighetul Marmăției o întâlnire între promoția de absolvenți 1971 ai Liceului pedagogic din localitate și promoția 1972 a aceluiași liceu.

o. b.

O microîntreprindere în Timișoara

În cadrul Liceului nr. 6 din Timișoara — din inițiativa inspectoratului școlar județean și a conducerii liceului — s-a înființat o microîntreprindere. Aceasta își propune să sistematizeze activitatea tehnico-productivă șco-

lară, să faciliteze orientarea profesională a viitorilor absolvenți, oferind un cadru larg de manifestare a aptitudinilor și talentelor, inițiativei și gândirii creatoare a elevilor. Cu ocazia inaugurării a fost stabilită structura mi-

croîntreprinderii, care urmează să funcționeze pe două secții cu șase ateliere: lăcătușărie, electrotehnică, masini-unelte (pentru băieți) și croitorie, țesătorie, gospodărie (pentru fete).

În cadrul microîntreprinderii sînt încadrați 112 elevi din clasele V—XII. A fost stabilită schema de funcționare și alese organele de conducere.

Microîntreprinderea cuprinde o serie de servicii: producție, prospectare a pieței, evidența prețurilor de cost, control tehnic de calitate, evidența beneficiilor etc.

c. m.

Ștafeta

Cadrele didactice de la Școala generală nr. 3 din Caracal au sîrbătorit, de curind, pe fostul lor director Eustațiu Popescu, pensionat după o activitate rodnică de 45 de ani. Evocînd momente semnificative din viața de pedagog și de director a sîrbătoritului, Irina Lupșan, directoarea școlii, a arătat că Eustațiu Popescu a înțeles semnificația muncii, a împletit-o cu viața și aspirațiile sale gîsînd în ea și izvorul energiei necesare învingerii greutăților și satisfacția împlinirilor. El a îmbinat armonios exigența principială a conducătorului colectiv cu stăruința blîndă al omului, a îngeminat energiile noilor veniți cu experiența celor vîrstnici, a încheșat un colectiv unit și l-a pus în serviciul misiunii ce i-a fost incredințată de partid: educarea comunistă a tinerilor.

Spiritul de dreptate care l-a călăuzit și tactul cu care a rezolvat problemele școlii au făcut ca Eustațiu Popescu să se bucure de încrederea și dragostea colectivului, de respectul pionierilor și școlarilor.

Ioan M. Păunescu

RĂSPUNDEM CITITORILOR

Marin Stan, din Iași, cere unele lămuriri legate de drepturile sale de salarizare pe care le va avea după absolvirea facultății și repartizarea în învățămînt, avînd o vechime de peste 10 ani ca învățător cu diplomă.

Răspundem:

1. Definitivarea în învățămînt, obținută prin examen în 1961 ca învățător, i se recunoaște și la funcția de profesor. De asemenea, stagiul în învățămînt de peste 10 ani (inclusiv perioadele în care a funcționat ca director de cîmîn cultural avînd diploma de învățător), recunoscut pînă la admiterea în facultate i se menține în continuare. Nu i se recunoaște însă timpul cit a fost student (care nu i se poate recunoaște nici ca vechime în muncă). În consecință, la numirea în funcție de profesor, va fi salarizat la categoria de studii corespunzătoare (licențiat sau doar absolvent) și la vechimea de peste 10 ani avută anterior în învățămînt.

2. La colocviul pentru obținerea gradului II, se va putea prezenta, însă numai după o funcționare de 5 ani la catedră, ca profesor calificat.

3. Indemnizația de instalare, în cazul în care va fi repartizat într-o comună (în care se stabilește cu domiciliul sau reședința),

i se va acorda cuantum stabilît de Decretul Nr. 158/1970, adică va fi egală cu salariul tarifar cuvenit profesorului pentru primul an de activitate (deci nu salariul său de încadrare).

Ion Bătrîncea, din Chilia Veche, județul Tulcea și Ion Pirlea, Sebeș, întrebă dacă orele prestate peste limita maximă a obligației de predare și remunerate prin plata cu ora se iau în calcul pentru stabilirea plafonului care dă dreptul la plata alocației de stat pentru copii.

Potrivit dispozițiilor art. 2 (5) lit. a și 9 lit. b din Decretul Nr. 285/1960, privind acordarea alocației de stat pentru copii (republicat în urma modificărilor aduse prin Decretul Nr. 275/1971), alocația de stat pentru copii se acordă în raport de „salariul tarifar de încadrare“. În salariul tarifar de încadrare al cadrelor didactice se include — în conformitate cu Statutul personalului didactic și H.C.M. Nr. 2841/1968 — unele indemnizații (de conducere, dirigienție, predate simultană) și majorările de salariu datorită condițiilor specifice de lucru (învățămînt seral, case de copii și școli speciale, îndrumarea practicii pedagogice ș.a.), dar nu se

includ sumele încasate din activitățile prestate la o altă funcție, cum sînt plata cu ora, indemnizația de bibliotecar, secretar școală, comandant, instructor de pionieri, îndrumător U.T.C. etc.

În consecință, pînă la aplicarea instrucțiunilor pe care Ministerul Muncii urmează să le elaboreze, potrivit art. 18 (1) din Decretul Nr. 285/1960 (republicat), unitățile școlare se pot orienta după dispozițiile legale în vigoare, țînînd seama, la stabilirea plafonului pentru acordarea alocației de stat pentru copii, de toate elementele de salarizare care, potrivit legii, fac parte din salariul tarifar de încadrare.

Alexandru Popa de la Școala generală Buciumi, județul Sălaj, dorește să știe dacă avînd calificarea pentru a preda în învățămînt ca profesor cat. II (cu diploma de absolvire a institutului pedagogic de 3 ani) poate fi salarizat ca profesor cat. I, dacă are și licența în teologie din 1946.

Potrivit Statutului personalului didactic și H.C.M. nr. 2841/1968, profesorii care au licența unei facultăți din cadrul universității (filologie, matematică, drept etc.) sînt salarizați potrivit studiilor pe care le au,

indiferent disciplina pe care o predau. Această prevedere se aplică atît titularilor stagieri sau definitiv, cît și suplinitorilor. De asemenea, de această dispoziție legală beneficiază și cei care au licența fostei facultăți de teologie, care a existat în cadrul universității pînă în anul 1948, întrucît aceasta reprezintă un act de studii universitare, a cărui valabilitate legală nu a fost afectată prin nici un alt act normativ ulterior Reformei învățămîntului (în această situație sînt și absolvenții fostei Academii de înalte studii comerciale sau industriale, precum și cei care au diploma — „absolutoriu“ — fostelor academii teologice de grad universitar pînă în 1948).

În situația în care, celor indicați mai sus, li se acordă un grad didactic (II sau I) pe baza pregătirii de specialitate pe care au obținut-o ulterior (diploma institutului pedagogic de 3 ani), aceștia — potrivit prevederilor Statutului personalului didactic — nu pot beneficia de salariul tarifar cuvenit pentru aceste grade, decît la categoria de studii corespunzătoare pregătirii de specialitate, respectiv ca profesor cat. II de studii — gradul II sau I.

Th. Leonescu

Correspondența

Valeriu Petrică, comuna Prigoria, județul Gorj. — Nu o dată ni s-au semnalat situații asemănătoare celei pe care ne-o relatați. Găsim îndreptățită nedumerirea dumneavoastră. Nu ați văzut — ne spuneți — „nicăieri scris că un candidat la admitere (în învățămîntul superior) trebuie să citească și să învețe materialele superioare manualului de liceu“. Mărturisim că n-am văzut nici noi. Dacă pînă aici sîntem de acord cu dv., în sensul că la examenele de admitere în învățămîntul superior nu se pot cere cunoștințele cunoscute altele decît cele cuprinse în programele și manualele școlare și că nici o comisie de examen nu are dreptul să nesocotească prevederile cuprinse, de altfel, și în broșura „Admiterea în învățămîntul superior“ (1971), nu mai putem fi de acord cu obiecțiunea concretă pe care o faceți.

Întîi, pentru că în broșura de care amintim, la pag. 122, la capitolul „Metale din grupa a IV-a principală“ figurază, alături de germaniu, staniu și plumb.

În al doilea rînd, pentru că în manualul de chimie (Editura didactică și pedagogică, București, 1971) pentru clasa a XI-a la aceeași grupă de metale se găsește tratat și plumbul (pag. 49, 50, 51).

Nu am verificat, pentru că nu era cazul, manualul de chimie anorganică din clasele IX și X.

În concluzie, comisia de examen de la Facultatea de farmacie din cadrul I.M.F. Cluj era în perfectă legalitate.

Tonșa Gh. Ion, comuna Podoleni, jud. Neamț — O rezolvare favorabilă, așa cum ne-o cereți, a situației dumneavoastră depășește posibilitățile noastre. Legislația școlară în vigoare nu prevede asimilarea bacalaureaților care funcționează în învățămînt ca învățători suplینitori chiar dacă au vechimea pe care o menționați în scrisoare. Numai pe baza experienței la clasă nu se pot organiza „examene speciale la obiectele strict necesare predării la clasele mici pe o perioadă de 1—2 ani fără un examen de admitere“ (vă referiți, probabil, la admiterea în institutele pedagogice). Înțelegem situația familială și atașamentul dv. pentru profesia pe care o practicați, dar „dura lex sed lex“.

Mai multe cadre didactice. Pentru numeroși cititori ai revistei noastre, problema temelor pentru acasă constituie obiectul unor vii controverse. Se pleacă greit de la ideea că modernizarea învățămîntului ca un proces general de înnoire a conținutului și structurii lecțiilor, a metodelor de predare, a tehnologiilor instruirii etc. ar face inoperante, dacă nu chiar inutile și generatoare de supraîncălzire, temele pentru acasă date elevilor.

Aceasta ar însemna să nu înțelegem spiritul și esența înnoirilor la care asistăm în învățămînt.

Nimeni nu pune în discuție oportunitatea lor. Mai curînd ar trebui să se discute metodologia lor, modul în care sînt date pentru a se evita supraîncălzirea elevilor, planificarea și alegerea lor pentru ca ele să-și sporească într-adevăr eficiența.

Sîntem datori însă cu un răspuns prompt la o altă întrebare legată de prima. Practica pe care o semnaleză acest grup de cititori de a lăsa citirea și, eventual, notarea temelor efectuate de elevi tot pe seama elevilor, fie ei și cei mai buni din clasă, este condamnabilă. Să ne înțelegem, una e controlul caietelor și cu totul altceva citirea și notarea care se fac numai de către învățător sau profesor; a lăsa aceasta pe seama elevilor înseamnă o aplicare a cadrelor didactice de la îndatorirea lor profesională și o subestimare a muncii elevilor.

M. Ion, jud. Argeș. — Publicarea programelor de pedagogie pentru cadrele didactice care se prezintă la examenele de grad, precum și publicarea oricăror programe de învățămînt nu este la latitudinea noastră. Așa cum mărturisim, programa va este cunoscută încă din perioada cursurilor de pregătire organizate în vacanța de iarnă — și sîntem siguri, că prin grija Institutului central de perfecționare, ea este cunoscută din timp de toți cei interesați.

În ce privește nedumerirea dumneavoastră dacă programa de pedagogie e una și aceeași pentru profesori și pentru învățători, ca și dorința dv. de a vi se indica bibliografia respectivă, vă putem adresa Inspectoratului școlar județean sau direct Institutului central de perfecționare a personalului didactic.

M. ARIESANU

ERATA

În interviul cu prof. univ. dr. doc. Alexandru Ciplea, apărut în numărul 35/12 II 1973 la pag. 8, se va citi: „Așadar, măsurile profilactice nu acționează în faza de boală organizată...“. Numele cercetătorului canadian care a lansat noțiunea de stress, va fi ortografiat corect: Hans Selye.

Lecție în cabinetul de științe sociale al Liceului „Petru Rareș” din Piatra Neamț

Funcționalitatea cabinetului de științe sociale

Organizarea cabinetelor de științe sociale este o acțiune ce se desfășoară intens pe întreg teritoriul patriei.

Este, cred, cazul să reflectăm asupra modului în care reușim să acționăm pe linia înfăptuirii adecvate, eficiente, a acestei hotărâri a partidului. Pe scurt: cum concepem și asigurăm funcționalitatea cabinetului de științe sociale.

Din experiența acumulată (liceul nostru a trecut la predarea pe cabinete încă din anul școlar anterior) și din observațiile făcute cu prilejul unor vizite de documentare la cabinetele de științe sociale ale altor licee din țară, am desprins o serie de concluzii pe care le consider demne de interes. Cred că din dorința de a răspunde cât mai operativ sarcinii creării cabinetelor, există primejdia de a rezolva formal această importantă sarcină a noastră, de a nu ne preocupa în suficientă măsură de conținutul, de latura funcțională, de eficiența lor. Din acest motiv unele cabinete de științe sociale devin, în locul unor instrumente utile, vii, practice, de lucru, niște expoziții statice, e adevărat, frumoase, spectaculoase chiar, dar fără prea mare valoare instructiv-educativă, fără funcționalitate. De asemenea, în unele cazuri nu există o idee directoare și coordonatoare a organizării și folosirii materialului didactic.

Cauza acestui mod de concepere a cabinetului consider că se află, în primul rând, în insuficiența înțelegere a rolului, a scopului lor, în ultimă instanță, a modului în care trebuie înarmați elevii noștri cu teoria marxist-leninistă, cu ideologia partidului nostru.

Evident, nu este suficient să organizăm cabinetul, ci trebuie să ne străduim să găsim modalitatea de a-l organiza în așa fel încât să fie cu adevărat util, să constituie realmente un mijloc de modernizare și îmbunătățire a predării științelor sociale în vederea formării și dezvoltării concepției materialist-dialectice la elevi, implicit, să mobilizeze, stimuleze și să orienteze spiritul revoluționar al tinerei generații.

Cabinetul de științe sociale al Liceului „Petru Rareș” din Piatra Neamț a fost conceput și realizat pornind, în primul rând de la câteva elemente. Ne-am propus ca el să constituie:

a) instrument de lucru cu elevii în cadrul orelor de curs și în afara acestora.
b) centru de informare și documentare privind mișcarea de idei în lumea contemporană, privind literatura filozofică, sociologică, politică, economică, politica partidului și statului nostru pe plan intern și extern.

c) centru de îndrumare a întregii activități ideologice și politice care se desfășoară în școală. Ideea fundamentală pe care am urmărit-o în organizarea cabinetului este realizarea unității dintre teorie și practică.

Am confecționat în acest scop un număr mare de planșe din care am afișat, într-o ordine logică, (potrivită ideilor fundamentale) numai pe acelea de maximă generalitate, de sinteză astfel încât valoabilitatea lor să fie asigurată pentru întregul an școlar.

Ne-am procurat fotografiile, pliante, facsimile, diafilme, diapozitive pe care le folosim potrivit cu cerințele fiecărei lecții pentru completarea cu detalii a conținutului planșelor și schemelor generale.

Ne străduim să realizăm o expunere funcțională a materialului didactic și documentar și concomitent să realizăm o folosire eficientă a „zestrei” pe care am agonisit-o până în prezent.

La lecțiile de materialism istoric „Clasele sociale” și „Lupta de clasă și rolul ei în dezvoltarea societății”, „Misiunea istorică a clasei muncitoare” spre exemplu, am folosit corelat exponatele permanente privind momentele importante în răspindirea marxism-leninismului în România și desfășurarea procesului revoluționar al construcției socialismului, cu facsimile ale documentelor referitoare la lupta revoluționară a partidului în ilegalitate și o fotocopy a procesului verbal al Direcției generale a poliției în legătură cu literatura marxistă confiscată în timpul unei percheziții de la comunistul ilegalist din Piatra Neamț — Ion Lască (în prezent, membru al Biroului Comitetului Județean P.C.R.).

Acest procedeu a contribuit la înțelegerea adecvată de către elevi a caracterului științific, creator și revoluționar al teoriei marxiste despre clasele sociale și lupta de clasă.

În vederea realizării funcției de informare și documentare am amenajat o bibliotecă inezestrată cu literatură de profil; am abonat cabinetul la cotidienele centrale „Scinteia” și „Scinteia tineretului” și la ziarul local „Ceahlăul”, la revistele de specialitate: „Lupta de clasă”, „Probleme economice”, „Revista de filozofie”, la săptămânalul politic „Lumea” și revista „Tinerul leninist”.

Acestea se află la dispoziția elevilor și profesorilor — ele sunt consultate fie pe loc, fie pe bază de împrumut acasă. (Cabinetul răspunde cererilor tot mai frecvente de a pune la dispoziție pentru studiul individual lucrările, publicațiile indicate ca material bibliografic în cadrul cercurilor de învățămînt ideologic al elevilor și profesorilor. Materialele cuprinse în aceste publicații sunt folosite în funcție de cerințele și de desfășurarea lecțiilor.)

În ceea ce privește folosirea eficientă a cabinetului de științe sociale — practica pune în evidență necesitatea desfășurării unei munci temeinice și continue pentru găsirea celor mai potrivite căi și mijloace de valorificare a condițiilor existente și potențiale pe care le cuprinde.

În expunerea sa privind programul de măsuri, adoptat de Plenara C.C. al P.C.R. din 3—5 noiembrie, tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al partidului nostru, sublinia că: „Marxism-leninismul este o învățătură vie, care se reînnoiește continuu, caracterul său revoluționar constă tocmai în faptul că se îmbogățește permanent cu toate concluziile științifice ale dezvoltării sociale, că nu elaborează teze imuabile, date o dată pentru totdeauna, ci ajută la cercetarea și înțelegerea evenimentelor corespunzătoare noilor condiții economice, sociale, naționale și istorice.”

Din această perspectivă trebuie să înțelegem că predarea științelor sociale în școli este nu numai o sarcină profesională de cea mai mare răspundere, ci și o înaltă datorie cetățenească. Trebuie să ridicăm munca noastră la nivelul exigențelor pe care le impune mersul înainte al societății socialiste românești și pe această linie considerăm că realizarea unor cabinete de științe sociale cu o mare funcționalitate ne va fi de un real sprijin.

AURORA STUPCANU

Esențialul despre retorică

Una dintre principalele caracteristici ale filozofiei și teoriei literare actuale este reabilitarea retoricii, această disciplină străveche, disprețuită veacuri de-a rândul după alte veacuri de succes covârșitor, apoi uitată aproape cu desăvîrșire. Că nu este vorba de o modă trecătoare, cum a fost cazul cu orientarea semantică în filozofie și lingvistică, sau cu structuralismul, care după un deceniu de succes publicitar este actualmente în vădit declin, rezultă și din faptul că interesul pentru retorică este crescînd și cuprinde arii culturale care au ezitat să acorde atenție unei discipline despre care s-a vorbit atît de rău pînă acum două decenii. La toate universitățile anglofone există așa-zisul *Department of Speech* care, în terminologia noastră, ar putea fi redat prin „catedră de retorică”. Universități din alte părți ale lumii, care renunțaseră la astfel de catedre încă din jumătatea a doua a secolului trecut, se grăbesc să le reînființeze. Din ziare am aflat că și la facultățile noastre de drept se vor introduce cursuri de logică și retorică.

Ce este, propriu-zis, această disciplină de care se vorbește atît de mult astăzi?

Ca să înțelegem bine ce este trebuie să știm ce a fost, ea, căci este indeobște cunoscut că pentru stăpînirea teoretică a lui *esse*, fieri este condiția *sine qua non*.

După compromiterea metodei *mitice*, folosită de poeți pentru a da o explicație lumii și vieții, apare o nouă metodă de cunoaștere, folosită de primii filozofi, numiți *fizicienii*, fiindcă natura era principalul lor obiect de cercetare, iar *fysis* înseamnă în grecește „natură”. Denușind aberațiile poezilor în materie de știință și morală, filozofii au pus bazele unei noi metode, care, datorită lui Thales mai ales, se va definitiva ca metodă a demonstrației. Preopinativului îi sint înfățișate o suită de raționamente, uneori și probe materiale, care îl obligă să recunoască ca adevărat „ceea ce era de demonstrat”. Disciplina care reglementează demonstrația silogistico-matematică sau cu probe materiale este *dialectica*, pe care o va perfecționa Aristotel. Este de la sine înțeles că această dialectică nu trebuie confundată cu dialectica din aparatul teoretic marxist. Din punct de vedere gnoseologic, rezultatul demonstrației poartă numele de *convingere*, iar din punct de vedere calitativ, pe acela de *certitudine*. Filozofii și matematicienii au socotit certitudinea drept perfecție a cunoașterii, de unde faptul că în toate domeniile de cercetare certitudinea este ținta de căpetenie.

Cu toate acestea s-au manifestat îndoieli asupra atotputerniciei demonstrației. Gînditorii care corespund epocii de ascensiune a demoului în arena politică, numiți *sofiști*, au atras atenția asupra unui domeniu care scapă jurisdicției demonstrației. Este așa-numitul domeniu al *valorilor* (*bine, frumos, dreptate* etc.) pe care îl studiază disciplina modernă a *axiologiei*. Cu alte cuvinte: putem *demonstra* că un tablou, de pildă, este mai lat sau mai înalt, mai greu, mai vechi decît altul, dar nu și că este mai *frumos* sau mai *bun*. În domeniul valorilor, al credințelor și al plauzibilului sau al probabilului nu există criterii unanim recunoscute și nici o autoritate necontestată care ar putea permite stabilirea consensului. Se știe de multă vreme că ceea ce este *bun* sau *frumos* pentru etiopieni, de pildă, nu este și pentru greci. De aici constatarea, azi loc comun în axiologie, că noțiunea de artă, ca și cea de morală, nu este univocă. Ea a variat de la epocă la epocă, de la popor la popor, iar în cadrul aceluiași popor, de la generație la generație. Este clar deci că *demonstrația* nu poate reglementa și acest domeniu.

Aristotel și-a dat seama că domeniul valorilor, al credințelor și al probabilului n-are o disciplină care să-l reglementeze rațional. De aceea, el a creat metoda *argumentației* care să completeze *demonstrația* nepunțioasă în domeniul la care ne-am referit. Disciplina care organizează teoria argumentației este *retorica*, pe care Aristotel a conceput-o ca o corelată („antistrofică”) a dialecticii. Așadar, retorică s-a născut ca *logică a valorilor și a probabilului*, deci ca disciplină filozofică menită să completeze dialectica. Și fiindcă în actul retoric are mare importanță și felul în care sint înfățișate argumentele, retorică a trebuit să se ocupe și de probleme care mai tirzii vor constitui domeniul stilisticii și al teoriei literaturii. Autorii de tratate de retorică au făcut numeroase observații asupra genurilor oratorice și de stil, asupra limbii literare și asupra tropilor și figurilor, la care se adaugă observații tot atît de valoroase privind structura compozițională a discursului. Cele mai multe dintre aceste observații sint bunuri definitiv cîștigate. Prin urmare, în afară de *organizațoarea a unei teorii a cunoașterii*, retorică a fost și *organizațoarea unei teorii a comunicării*. În această ultimă calitate, ea a pus pentru prima dată bazele relațiilor interdisciplinare, căci termenii și categoriile ale ei au fost adaptate de filozofie, muzică, arhitectură, istorie, teologie, estetică etc.

Cu tot succesul ei covârșitor, retorică a fost în permanență contestată de filozofi, apoi de teologii creștini care voiau ca specialitatea lor să fie o știință

VASILE FLORESCU

(Continuare în pag. a 8-a)

CRITERIUL ISTORIC ȘI CEL ESTETIC

A-1 studia pe Homer în evoluția sa, a cerceta cum scrie mai la începutul vieții și cum mai către sfârșitul ei, ne este cu neputință. Homer este un scriitor fără vîrstă: pur și simplu, îl situăm prin secolul al VII-lea înaintea erei noastre, fără să știm dacă în prima sau în a doua jumătate, dacă nu venea cumva din secolul al VIII-lea sau poate înainta în al VI-lea. Dar a murit tînăr sau bătrîn? Nici asta nu știm — las'că nu știm bine chiar dacă a fost!

Așadar, criteriul istoric la el nu se poate aplica. Nu putem stabili dacă Iliada a fost scrisă înaintea Odiseei sau după, dacă Batrachomomachia și Immurile — să admitem că îi aparțineau — le-au precedat sau urmat. Faptul că, sub raportul cronologiei stricte a poveștii istorice, Odiseea e ulterioară Iliadei nu e un indiciu că s-a și scris ulterior. Sau poate poetul a dat ultima formă, la tot ce a scris, în cei din urmă ani ai săi și de aceea la capitolul stilistică, limbaj poetic, artă a compoziției, a portretului, a scenei, epopeile sale sînt sensibil egale. Homer e, deci, scriitorul egal mereu cu el însuși.

Astfel de gînduri sînt prilejuate ori de cîte ori primim edițiile de clasice care apar. Iată, de exemplu, ediția sau, mai curînd, edițiile Eminescu cele mai recente. În unele s-a orînduit sumarul după trei criterii: prima secțiune — anumele, ordonate după data publicării lor în reviste; a doua — postumele date explicit de poet; a treia — postumele nedatate de el și aproximative de îngrijitorul ediției. Așa e ediția din 1960, tipărită pe hîrtie „de țigară”. Cititorul n-are decît să-și grupeze singur laolaltă cele trei secțiuni, după cronologia indicată astfel, și din evoluția poetică a lui Eminescu.

Dar ediția Perpessiciu ne dovedește despre cutare poezie scrisă în primă formă la 1870, să zicem, că a fost publicată în variantă ultimă la 1880. Altă poezie, nepublicată de poet în timpul vieții sale, a rămas în unica sa formă de care dispunem, cea de la 1872, să presupunem. Cum orînduim cele două poezii? Care mai întii și care mai pe urmă? O punem pe prima la anul genezei, sau la acela al tipării. Oricum, evoluția n-o mai putem constata, căci, dacă azezăm poezia la 1870, atunci atribuim vârstei de 20 de ani o treaptă estetică pe care poetul avea s-o realizeze numai la 30; dacă o plasăm la 1880, atunci acordăm vârstei mature o idee poetică de primă tinerețe care ar proba genialitatea artistului.

Discuția poate părea oțioasă, dar nu e. Dacă vrem să indicăm prin ordinea poeziilor în sumar o evoluție, atunci se ivesc chestiuni de nerecolovat. Și cum predăm în școală, în acest caz, evoluția scriitorului? — după anul genezei, sau după acela al desăvîrșirii estetice?

În școală, descrierea didactică conștinut-formă rezolvă cel puțin parțial lucrurile: se pot discuta succesiv ideile, în evoluția lor, concretizate în opere constituite sau în variante ale lor, și instrumentele comunicării poetice, forma, de asemenea în evoluție. Tipărirea e însă mai complicată, căci nu putem pune aceeași poezie o dată la momentul genezei și a doua, a treia, a patra oară la momentele variantelor. De unde, necesitatea aparatului de note explicative.

Unii scriitori au indicat ei înșiși criteriul fundamental pentru cercetarea și chiar tipărirea operei lor. Ei și-au invitat cititorii să-i considere în totalitatea lor, independent de cronologia aparițiilor prime ale volumelor lor. Așa a procedat Arzhezi cu poemele în proză din seria **Ce-ai cu mine vîntule**: Balzac și-a compartimentat **Comedia umană** pe cicluri: „Scene” din viața de provincie, sau din cea pariziană, militară, politică, de la țară. La noi l-a imitat Cezar Petrescu, compunîndu-și **Cronica românească a veacului XX** de asemenea, pe cicluri: **Rodul pămîntului, Pămînt și cer, Război și pace, Tîrguri în care se moare etc.**

Așadar, în aceste cazuri, scriitorii cheamă pe critici și cititori la judecată severă și reală față de producția lor mai veche și cea mai nouă. Ei se înfățișează nesolicitudinî îngăduință pentru etapa tinereții. Opera lor, tipărită în acest fel — par a ne spune ei — este sau nu este artă? și anume artă mare? această întrebare ne-o pune prezentarea lor.

Situația e prilejuitoare de riscuri — de aceea e și mai rară — însă oricum concluziile ei sînt pline de

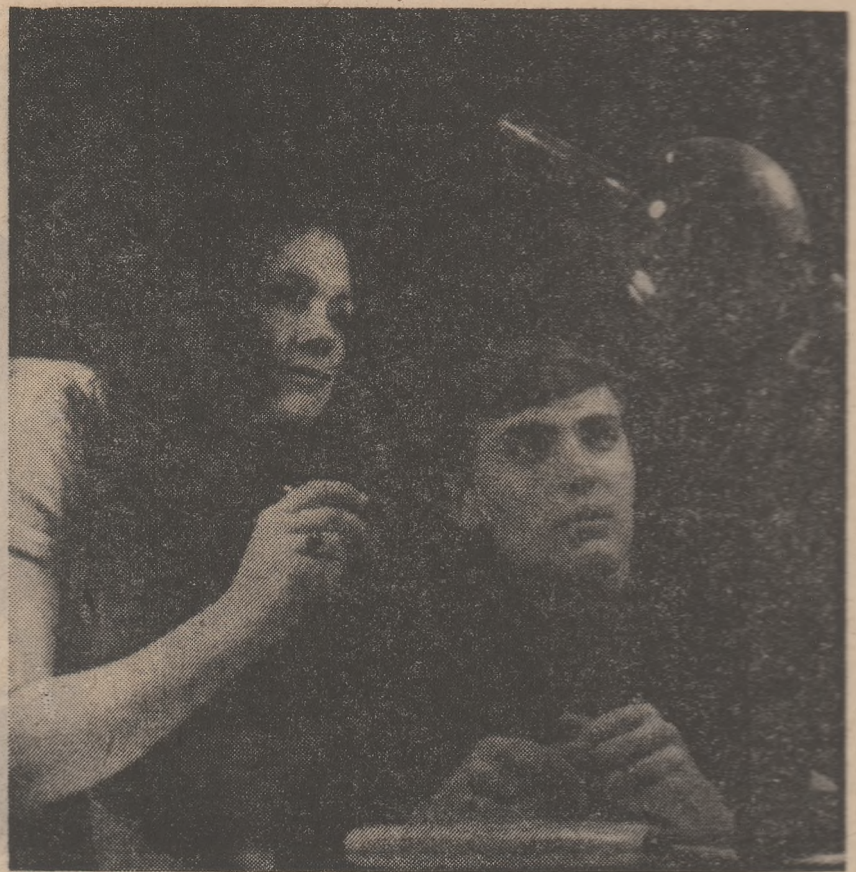
revelații. La unii scriitori descoperim, ca la Bacovia, un ritm egal și o tensiune mereu aceeași în **Plumb**, ca și în **Scinteii galbene** sau **Bucăți de noapte**. Însă stilistica lui Sadeveanu din **Baltagul** și **Hanul Ancuței** nu e aceeași — deși derivă clar din ea — cu cea din primul volum de **Povestiri** ale scriitorului, anterioare cu peste un sfert de secol. Dovadă și cele două versiuni diferite ale poveștii despre frații lui Ion Vodă cel Cumplit **Șoimii** și **Nicoară Poteoavă**, despărțite între ele de jumătate de secol.

Nu numai stilistica, dar și gîndirea sînt diferite. De fapt, aici era și ținta acestui articol să ajungă, la felul cum se face aplicarea criteriului istoric în studiul monografic al unui scriitor. Este clar că opera literară permite și aplicarea acestui principiu, dar și evitarea lui, în favoarea cercetării exclusive a valorii estetice generale a operei în cauză, despuțată de alte puncte de vedere, extraestetice, cum ar fi acela istoric. O evoluție se poate urmări și în acest domeniu al instrumentației estetice, dar școala nu are de ce practica această cale, adesea derutantă pentru elevi. În schimb, ori de cîte ori e discutată opera unui critic sau istoric literar, dintre aceia care au cunoscut o evoluție, criteriul istoric e indispensabil. Criticii, eseistii înregistrează mai toți sporuri ale capacității de interpretare, modificări de gîndire socio-literară, astfel că e absolut obligatoriu să nu se facă abstracție de ceea ce au gîndit ei mai întii și mai pe urmă despre cărți și probleme literare. Maiorecu și-a amendat la un moment dat teoria sa despre posibilitatea poeziei politice. Lovinescu a fost apărătorul ideii despre mutația valorilor estetice, legitimînd astfel schimbarea perspectivei despre o operă și un scriitor. Care din opiniile lui e cea adevărată — prima sau ultima? Amîndouă au valabilitatea lor — istorică, ne spune criticul — în funcție de ansamblul condițiilor care-i determinau, într-un moment și în celălalt moment, judecata critică. G. Călinescu a practicat și el ideea, deși a contestat-o teoretic, și în destule cazuri, opiniile sale din articolele publicate în presă la apariția unei cărți sînt răsturnate atunci cînd aceeași carte e plasată în ansamblul istoriei literare. **Estetica** lui Croce, din 1902 avea să fie și ea amendată de observații din lucrările ulterioare ale teoreticianului, mai ales în cadrul polemicii cu Giovanni Gentile. Faptul că la noi s-a tradus numai **Estetica**, fără corectările ei — fie și numai în niște subsoluri — în privința raportului artă-realitate, de exemplu, nu e cel mai potrivit lucru. La Vianu, la Ralea, mai înainte la Gherea și Ibrăileanu constatăm evoluții în gîndirea critică, din cauza cărora e absolut necesară studierea operei lor pe baza criteriului istoric.

Intorcîndu-ne la scriitori, și aici e de observat că realitatea operei lor ne obligă adesea la aplicarea aceluiași criteriu. Eminescu are vastă operă strict politică, în care evoluția concepției sale despre realitățile noastre social-economice în epoca respectivă este evidentă, ea nu poate fi nici ignorată, nici negată. Adesea, corelația dintre biografie și operă e cea care o influențează hotărîtor pe aceasta din urmă, făcînd cu neputință evitarea discuției pe baza criteriului istoric.

De ce, totuși, în rîndurile de mai sus, discuția operei literare e detașată cel mai adesea de necesitatea aplicării criteriului istoric? Pentru că, din păcate, atras de spectaculozitatea biografiei, a procesului evolutiv, a faptelor care l-au înfrînt, se întîmplă foarte adesea ca istoricul literar sau profesorul să dea prioritate acestei serii de componente ale personalității unui scriitor, și să diminueze, iar uneori chiar să facă abstracție de arta operei lui, care e, în realitate, criteriul esențial care explică legitimează studiul tuturor celorlalte. Echilibrul între aceste două criterii în studiul unei opere este cel indicat, dar, dacă am putea stabili o comparație cantitativă între ele, atunci în mod normal, necesar, trebuie să-l aibă cel estetic. Și îl are cel istoric, mult mai lesnicios, mai la îndemînă, prilejuitor de atracții la lectură. Dar nu cel care explică în primul rînd valoarea estetică a literaturii.

MIHAI GAFIȚA

Experiența de producerea razelor X cu ajutorul tubului Crookes în laboratorul de fizică al Liceului „Brassai Samuel” din Cluj

Sugestii privind programele de matematică

Actuala programă de matematică pentru școala generală păstrează structura programei din anii precedenți. Unele îmbunătățiri și reduceri au fost aduse din necesitatea de a evita supraîncărcarea elevilor, de a da a programei o structură cit de cit unitară, logic și metodic încheiată.

Intrucît absolvenții clasei a VIII-a care nu urmează la învățămîntul post-general sînt cuprinși în clasa a IX-a a școlii de 10 ani, consider fundamentată observația multor profesori de matematică, ca în clasa a VIII-a să se studieze în locul geometriei în spațiu, geometria plană. Studiul geometriei plană ar urma să se termine la finele trimestrului II, atît pentru elevii din anul I al liceului de cultură generală, cît și pentru cei din clasa a IX-a a școlii generale de 10 ani. În trimestrul III și în următorul an de studii — într-o asemenea structură — să se predea geometria în spațiu. În acest fel, s-ar asigura o continuitate atît în predarea geometriei plane, cît și a geometriei în spațiu și, deci, o mai

temeinică însușire a acestei discipline. Insușirea mai temeinică a geometriei plane ar asigura condiții și ar înlesni studiul geometriei în spațiu.

Acest lucru nu era posibil pînă acum deoarece clasa a VIII-a era clasă terminală în al doilea ciclu de învățămînt și orice absolvent al școlii generale trebuia să fie informat atît cu noțiuni de geometrie plană, cît și cu noțiuni de geometrie în spațiu. Elevii clasei a VIII-a au cunoștințele necesare pentru a trece la studiul sistematic al geometriei plane.

Considerăm că nu este contraindicat și nu credem că dăunează învățămîntului punerea în discuția profesorilor de matematică a acestui punct de vedere privind predarea geometriei în școală. În susținerea lui se pot formula și alte argumente, dar esențial este dacă cei care lucrează efectiv la catedră subscriu sau nu la această idee.

V. PRICOPE

Opțiunea real-umanist, exclusiv „pe bază de cerere?”

În anul I „A”, am pus ochii pe doi flăcăi care dovedeau certe aptitudini pentru limba franceză. Deși au studiat-o în școala generală cu „diversi”, la finele trimestrului întii au reușit să ajungă din urmă pe mulți colegi de ai lor (dintre care unii meditați și răsmeditați).

De aceea am încercat o stringere de inimă cînd, discutînd cu ei, mi-au răspuns că vor urma secția reală.

— De ce vreți să urmați realul, cînd vîd că la matematică și fizică aveți note destul de firave? Vă place cumva, în mod special, vreo disciplină „științifică”?

Tac, se gîndesc, se uită la mine și ridică din umeri.

— Nu, nu ne place...

— Atunci?

— Așa...

— Cum „așa”?

— Știți, cu realul avem mai multe șanse.

De ce vor avea mai multe șanse, ce fel de șanse vor avea, n-au vrut să mi spună. Și scena s-a repetat și la alți ani I.

Cum se face că în această etapă a vieții lor școlare (și poate nu numai școlare) opțiunea real-modern? Foarte simplu: pe baza... inspirației elevului. Colectivul de profesori care i-a îndrumat un an de zile ar avea cîte ceva de spus — dar

nimeni nu-i întreabă, fie numai consultativ.

Unde duce acest fel de „orientare”?

La clasele reale mulți înnoată din greu pentru a nu se sufoca sub avalanșa notelor „la limită” la matematică, fizică și chimie. La clasele umaniste — într-o proporție infimă, față de cele de la real — cel mai mare procent de corigenți îl dau disciplinele... umaniste (fiindcă aici s-au „orientat” foarte mulți elevi care, neavînd la partea științifică nici o... șansă și-au încercat și ei norocul la secția literară).

Interesant este că acest procedeu noiv și empiric de orientare real-modern, care durează de ani de zile, este cunoscut și condamnat la toate „nivelele”!

...Și ce frumos scrie „la carte” despre aptitudini, gradul lor de complexitate, stadiul lor de evoluție — despre vocația interes și aspirații — despre potențialul de inteligență și sensibilitate ce trebuie transformat în aptitudini certe, utile atît școlarii, cît și trebuințelor obștii, despre... etc. etc.

Oare nu se poate face nimic pentru remedierea acestei lacune? Chiar nimic, nimic?

FLORIN ANGHEL

care predau Educația cetățenească

Valori artistice ale obiceiurilor și graiului popular

Despre legătura intimă a literaturii noastre moderne cu vasta noastră cultură populară, despre inspirația folclorică ce a hrănit pe ațiția dintre marii noștri scriitori și a generat atâtea capodopere s-a vorbit mult în trecut la noi și se vorbește și astăzi, dar niciodată nu e de ajuns. Sînt atîtea de spus în această privință, încît se ivește ispita de a comunica lucruri noi, de a sublinia încă o dată prin ele cît de binefăcătoare e această apropiere de apa vie a creației populare. Chiar în acești ani, bunăoară, s-a elaborat, la Institutul de istorie și teorie literară „G. Călinescu”, volumul „Temelii folclorice și orizont european în literatura română”, în care se cercetează cum au valorificat artistic scriitorii noștri acest neprețuit tezaur.

Mai puțin se știe că ceea ce numim noi astăzi folclor — creație artistică anonimă exprimînd gîndirea, sentimentele și amintirile poporului, în versuri, proză epică, muzică și dans — în cea mai mare parte, cu excepții masive în lirică, a fost generat de obiceiuri, ca o formă de artă a lor. La rîndul lor, obiceiurile au fost strîns legate, în trecut și mai ales în adîncurile vremurilor, de credințele poporului, de eforturile lui de a-și explica fenomenele naturii, destinul omului în lume, binele și răul, norocul și nenorocul în rodirea muncii lui. Aceste încercări se întemeiau pe unele observații empirice asupra realității, dar nu erau produsul unei gîndiri științifice — în trecut mai îndepărtat știința nefiind la îndemîna maselor — ci mai mult rodul imaginației poetice. Prin ele însă nu se urmărea numai explicarea fenomenelor, ci și înfrîngerea lor cînd era vorba de fenomene ale naturii, și ordonarea lor, supunerea lor la rînduială, ca să folosim un cuvînt specific românesc. În acest rost străvechi al obiceiurilor stă și frumusețea durabilă a formelor de artă pe care le-au generat, dar și perisabilitatea lor ca forme de viață, în timpul nostru de astăzi. Astfel, obiceiurile din sărbătorile de iarnă au fost la origini rituri de trecere de la anul vechi la anul nou, din iarnă spre vară, menite să-i aducă omului prosperitatea și fericirea dorite. Sorcova — reprezentînd crengile înflorite ale pomilor roditori în primăvară, simbol al exploziei de viață pe care o aducea anotimpul — era menită să-i aducă omului, prin atingerea ei, viață lungă și sănătate. Plușorul nu era numai un admirabil tratat de tehnică agricolă, dar ceea ce se povestea în versurile lui trebuia să devină realitate, mai tîrziu. Obiceiurile legate de ieșirea cu plugul, de curățirea pomilor în livezi, de strîngerea recoltei, erau și rînduiele ale vieții de toate zilele, dar și moduri

de a înfrîngi natura, de a-i spori rodnicia. Nedeile — întîlnirile sărbătorești, în anumite zile ale anului, în anumite locuri: platouri, locuri șese pe înălțimi, dominînd ambele versante ale unui lanț de munți — nu erau numai prilejuri de întîlniri ale populației de pe aceste versante, de la poalele lor, și de schimb ale produselor muncii ei, ci și legate de străvechi credințe referitoare la divinitățile binefăcătoare ale locului. Obiceiurile de la naștere și de la nuntă erau și ele legate nu numai de bucuria pe care o produceau aceste evenimente hotărîtoare în viața omului, dar și de credința că anumite ceremonii ar putea influența în bine viața oamenilor.

Astăzi vechile credințe au dispărut sau sînt pe cale de dispariție masivă. La rîndul lor, obiceiurile s-au transformat profund, păstrînd numai caracterul lor de întîlniri sărbătorești, de expresie a bucuriei de viață prin petrecere, cîntec și joc, a participanților, dar și spectacolele artistice, prin prezența formațiilor de muzică și dansuri populare. Multe dintre textele poetice generate și legate de aceste obiceiuri s-au despărțit de ele, rămînd pagini nemuritoare de literatură prin frumusețea lor. Au intrat masiv în manualele școlare, în antologiile de poezie și de proză, în culegerile de folclor — de unde nu vor dispărea niciodată. Au devenit prilej de incintă artistică prin emisiunile de radio și spectacolele difuzate prin televiziune, prin reprezentațiile marilor ansambluri de muzică și dans popular, prin recitalurile de poezie populară, oferite atît de adesea de marii noștri actori contemporani, iubitori și admiratori ai valorilor artistice ale folclorului.

Mai puțin s-a amintit faptul că însuși materialul de expresie al artei literare și anume cuvîntul, e impregnant adesea de folclor — limba românească fiind un imens depozit de forme de artă create de ațiția anonimi de geniu din popor: metafore, comparații, formulări caracterologice și tipologice, subiecte de povestiri, de basme și de snoave. Ele s-au încorporat în limbajul nostru de toate zilele, le folosim atît de mult și de firesc în vorbirea și în scrisul nostru încît de cele mai multe ori nu mai sîntem atenți la pregnanța și frumusețea lor artistică, nu ne mai dăm seama cît talent și ce scîlpărări de inteligență și de imaginație au însemnat ele pentru acela care le-a rostit întîia oară. Cîntă poezie se cuprinde în simple constatări meteorologice ca: „Se uită soarele îndărăt, se strică vremea”; ori simple expresii figurate prin care se indică ivirea zorilor: „A intrat alba-n sat”, „Se crapă de ziuă”... Cîntă forță figurativă se închide în zicătoarea des-

pre oameni total diferiți, adunați laolaltă de o simplă întîmplare — ca pe călătorii inghesuiți într-un adăpost de frica furtunii: „A tunat și i-a adunat”. Cîntă poezie a dragostei de viață se închide în zicătoarea „Luna mi s-a miniat, soarele să-mi trăiască”. Expresii atît de simple și de obișnuite — ca: „A-ți trece ceva prin minte”, „A face cale întoarsă” — se dovedesc, la o analiză mai atentă, surprinzătoare de complexe în structura lor artistică. Formulări tot așa de obișnuite astăzi — ca „Seamănă ca două picături de apă”, „Mi-e drag ca lumina ochilor” — au fost pentru cel care le-a iscodit întii adevărate creații poetice, ca și locuțiunile frecvent întrebuițate pentru a arăta iuțea fugii cuiva: „I-a arătat călciele”, „Fugea de-i sfîrșiau călciele” — sau pentru a sugera dispariția totală: „N-a rămas piatră peste piatră”, „S-a făcut oale și ulcele”. Ce imaginație puternică dovedesc expresiile: „A se cutremura de spaimă”, „A-și vedea moartea cu ochii”. Cîntă lărgime a orizontului asociativ deschide o zicătoare ca aceasta: „gîndul nebulului, la marginea pămîntului” și cîntă dibăcie artistică e în structura contrastantă a zicătorii: „Să stăm strîmb și să judecăm drept”.

Unele zicători sînt, cum am spus, adevărate nuclee epice, cum sînt acelea despre cei grăbiți, care nu măsoară bine distanța între intenție și realitate: „Vinde pielea ursului din pădure”, „Departa griva de iepure”, „Borșul la foc și peștele în iaz”.

Dintre ele, multe au și constituit, la rîndul lor, nuclee pentru realizări epice ale scriitorilor noștri, marcate de multe ori prin însuși titlul lor. Zicătoarea „Au mai pățit-o și alții”, a devenit astfel titlul și substanța unei cunoscute povestiri a lui Costache Negruzzi. „Baba e calul dracului” este leit-motivul poeziei „Baba Cloanța” de

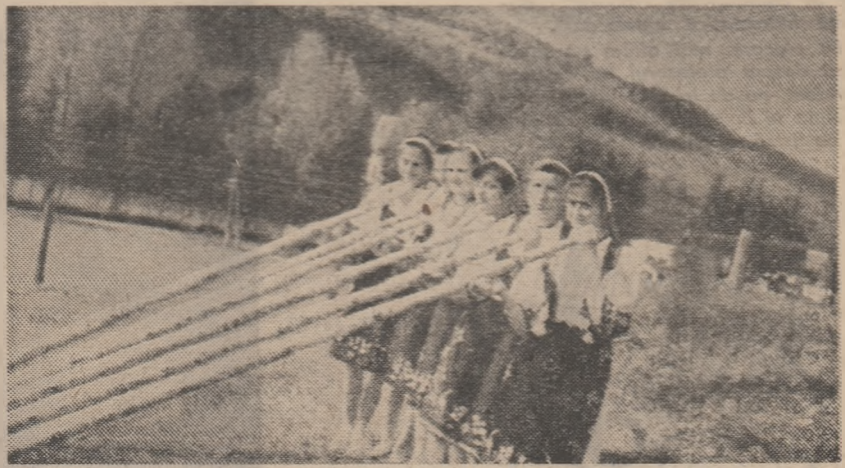
Vasile Alecsandri. „Intrebă-mă pe mine, că sînt Stan Pățitul” a generat „Povestea lui Stan Pățitul”, de Ion Creangă. Întîlnind în poezia „Pașa Hassan”, de G. Coșbuc, imaginea uriașă a lui Mihai Viteazul, ne amintim zicătoarea „Om cît un munte”: iar în evocarea bătrînului sfetnic din „Moartea lui Fulger”, nucleul pare a sta în zicătorile populare „Și-a uitat anii” și „Uitat de ani” despre cei cu vîrsta dincolo de memorie. Zicătoarea de un blind umor „Călătorului îi șade bine cu drumul”, înseamnă mult mai mult decît simplul titlu al povestirii lui Brătescu-Voinești; iar expresia plină de profundă poezie: „Aude cum crește iarba cîmpului” — penaru a evoca tăcerea — parcă închide în ea simburile dramei lui Nicolăiță Minciună, eroul aceluiași inimitabil prozator. În „Ochiul dracului” — titlul volumului de nuvele al puțin cunoscutului contemporan al tineretii lui Mihail Sadoveanu: Chiru Nanov — descifrăm proverbul „Banul e ochiul dracului”; iar titlul volumului de schițe al uitatului prozator George Cair — „Ca fulgul în vînt” — este o expresie similară a vorbirii populare. Într-un titlu ca acela al volumului de povestiri al tînrului stins atît de devreme, Mihail Sadoveanu, fiul marelui Mihail Sadoveanu — „Ca iarba cîmpului” — răsună ca o rece prevestire a sfîrșitului său prematur proverb „Zilele omului, ca iarba cîmpului”.

Poezia noastră tînră de astăzi continuă această legătură intimă cu folclorul — legătură care constituie una dintre trăsăturile puternice ale întregii noastre literaturi — găsind noi înțelesuri, descoperind alte aspecte ale acestuia și căutînd — mai presus de toate — să-l încorporeze și să-l transsubstanțieze în forma proprii numai ei.

OVIDIU PAPADIMA

Călușarii. Strămoșescul dans popular românesc. Plin de vigoare, de bărbăție, de freamăt. Il joacă bătrînii. Il joacă tinerii. Il joacă școlarii. De ani și ani. Și de fiecare dată ne pare la fel de nou, de fascinant, de răscolitor

Un tradițional instrument popular. Odinioară, sunetul său prelung chema la revoltă. Astăzi în cîntecul buciului, moșii, copiii de moși, își cîntă bucuria vieții noi

Inițiative ale inspect

TELEORMAN:

În dezbateri: pregătirea pentru muncă

În vara anului trecut, la Alexandria, s-au desfășurat lucrările unui amplu și prestigios simpozion („Pregătirea pentru muncă, obiectiv al învățământului”) în care s-au prezentat primele rezultate ale unei cercetări (acțiune inițiată de Inspectoratul școlar al județului Teleorman și Institutul de cercetări pedagogice) în domeniul activității tehnico-productive. În cadrul aceleiași acțiuni de cercetare, care are drept obiectiv principal elaborarea principiilor pedagogice și a sistemului educațional în condițiile în care munca este organic încorporată procesului instructiv-educativ ca obiect de învățământ, Inspectoratul școlar al județului Teleorman și Institutul de cercetări pedagogice au organizat săptămîna trecută la Roșiorii de Vede un schimb de experiență la care au participat, alături de directori și maștri-instrucători ai școlilor din județ, cercetători ai Institutului de cercetări pedagogice, cadre de specialitate din Ministerul Educației și Învățământului, din întreprinderile care patronază școlile, precum și reprezentanți ai organelor locale de partid și de stat.

Deschizînd lucrările ședinței cu care a debutat acest schimb de experiență, prof. **Fernand Chirea**, inspectorul școlar general al județului Teleorman, a dat cuvîntul tovarășului **George Văideanu**, directorul Institutului de cercetări pedagogice, care a făcut o scurtă trecere în revistă a obiectivelor învățământului nostru în această etapă și a subliniat însemnătatea pe care o are precizarea lor pentru dezvoltarea întregului proces instructiv-educativ. În mod deosebit, vorbitorul a insistat asupra obiectivelor educaționale ale activităților tehnico-productive, amintind, între altele, dezvoltarea spiritului aplicativ, aspectele de creativitate, formarea personalității în acțiune etc. În încheierea expunerii sale, tovarășul **George Văideanu** a precizat că activitățile tehnico-productive nu-și pot propune drept obiectiv primordial producția. Este bine ca ele să fie productive, dar principalul lor obiectiv nu este producția, ci educația.

Mihai Dinu, directorul Liceului nr. 1 din Roșiorii de Vede, a prezentat experiența acumulată de acest liceu în domeniul activităților tehnico-productive. După cum a rezultat din expunerea sa, Liceul nr. 1 s-a preocupat să asigure activități-

lor tehnico-productive forme cât mai variate înființînd în acest scop ateliere de țesut covoare, croitorie, lenjerie, broderie, țesut mecanic, electrotehnică, mecanică, lăcătușărie, mecanică-auto, cinescoper etc. În total, la acest liceu se practică 11 forme de activități tehnico-productive. Notabil este sprijinul primit de liceu de la întreprinderea „Textila-Teleorman”, care a organizat în liceu un atelier cu plan de producție, oferind războaie de țesut, materia primă necesară, precum și sprijinul acordat de Cooperativa „Sporul”, pentru care elevele școlii confecționează covoare oltenesti și de tip oriental. Rezultatele activităților tehnico-productive desfășurate la Liceul nr. 1 sînt remarcabile.

Demne de interes au fost intervențiile reprezentanților unor întreprinderi care patronază școlile din Roșiorii de Vede (**Marghita Cazacu**, inginer-șef la „Textila-Teleorman”, și **Clement Popescu**, conducător tehnic al întreprinderii de industrie locală). Ei s-au referit la modalitățile folosite pentru a asigura dotarea atelierelor școlare cu utilaje și materiale de bună calitate, precum și la sprijinul pe care îl oferă profesorii întreprinderilor în domeniul activității cultural-educative. În aceeași ședință, **Costin Ștefanescu**, șef de sector la Institutul de cercetări pedagogice, a invitat maștri-instrucători să prezinte Institutului planurile celor mai bune lecții organizate de ei în vederea elaborării pe baza acestora a unor recomandări metodice pentru maștrii-instrucători din întreaga țară.

În continuare, participanții la acest schimb de experiență au vizitat expoziția-magazin cu obiecte confecționate în cadrul activităților tehnico-productive de către elevii din județ. Ei au apreciat diferitele sortimente de pînză produse de elevii Liceului nr. 2 din Roșiorii de Vede (două dintre aceste sortimente „Martinelii” și „Drapel” sînt destinate exportului), frumoasele pieptărașe cu motive naționale, executate de elevii Școlii generale nr. 1 din Roșiorii de Vede, numeroasele obiecte de artizanat, menaj și gospodărie, tricotașe, împletituri etc. Vizita a continuat în atelierele și laboratoarele Liceului nr. 1 unde a fost apreciată seriozitatea cu care se desfășoară activitățile tehnico-productive, spiritul gospodăresc și inițiativele

colectivului de profesori din această școală. Fiecare atelier și mai curîmă cele de țesut covoare, de mecanică, de auto-moto și electrotehnică permit desfășurarea unor activități similare celor desfășurate în procesul de producție al întreprinderilor de profil. De altfel, în mai multe dintre aceste ateliere, vizitatorilor li s-au arătat condițiile în baza cărora elevii efectuează pentru diferite întreprinderi o gamă de lucrări. După vizita la atelierele, împărțiți în grupuri de specialitate, însoții de directori, inspectori, maștrii-instrucători au sistat la ore demonstrative de activități tehnico-productive.

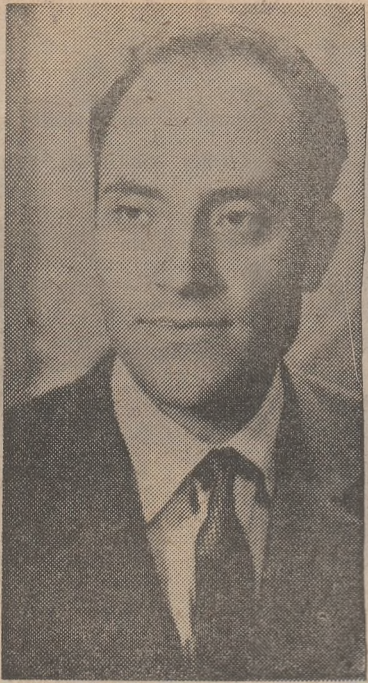
În discuțiile care au urmat participanții și-au mărturisit impresiile au făcut numeroase observații, au făcut propuneri și sugestii. Luînd cuvîntul, prof. **Ion Rizescu**, director general adjunct în Ministerul Educației și Învățământului, a apreciat rezultatele pozitive obținute în județul Teleorman în domeniul activităților tehnico-productive a elevilor și a subliniat imensul rol educațional al acestei forme de activitate școlară. Totodată, vorbitorul a subliniat câteva idei de principiu privind orientarea activităților tehnico-productive și a informat auditoriul asupra unor măsuri luate de minister pentru mai buna lor desfășurare. Astfel el a arătat că realizarea caracterului practic aplicativ al învățământului este una din sarcinile de competență ale școlii. În acest sens, este necesar ca, în toate școlile, să treacă treptat la organizarea învățămîntului pe principii cabinetelor. Totodată s-a elaborat și în scurt timp va fi difuzat în școlile buletin al ministerului conținînd drumări privitoare la aplicarea practice care pot fi efectuate la diferite capitole ale unor discipline cum sînt fizica, chimia, biologia, matematica etc. În același timp, impune ca profesorii să se însureze cu un minimum de cunoștințe în domeniul tehnologiei, să aplice pentru a afla cum pot fi folosite

NEAMȚ:

Un centru

Ștefan Ursu, director adjunct al Liceului „Petru Rareș” din Piața Neamț, îmi vorbește recent despre o inițiativă „pentru care a pus suflet” și care a antrenat în activitate învățămînt aproape toate forțele economice ale județului. Mi-am amintit seama ascultîndu-l că aici, la Piața Neamț, ca de altfel în mai toate județele și școlile, pregătirea tehnico-productivă a elevilor, înarmarea lor cu deprinderi de muncă, cu alfabetul tehnologic a devenit un obiectiv de bază în cadrul procesului de instruire la toate nivelele, sînt preocupări inițiale pentru găsirea celor mai eficiente, mai bune căi de pregătire productivă a tineretului școlar.

În câteva cuvinte, este vorba despre crearea unui centru metodologic și asigurarea în condiții materiale și asistență tehnică superioară pregătirea tehnico-productivă a peste 100 de elevi din cele trei licee ale județului. Actul de naștere al acestui adevărat complex uzual școlar a fost semnat într-o adunare organizată la inițiativa comitetului județean de partid, la care au participat directorii de întreprinderi din județ, directorii de licee și școli generale. Ideea de a asigura elevilor o pregătire practică la un înalt nivel tehnologic a fost îmbrățișată cu deosebit interes de școli și de întreprinderi. Și așa cum se întîmplă întotdeauna cînd o idee entuziasmează, stîrnește interes și adevărată pasiune, în câteva zile sînt pregătite pentru deschiderea

Un portret pe săptămîină

Modestie

Modestia, atunci cînd nu este simulată, cînd nu e doar o mască ce ascunde altceva, se înscrie printre cele mai alese virtuți ale omului.

Profesorul de fizică **Ion Mustea** de la Liceul „Nicolae Iorga” din Brăila este de-o modestie exemplară. Rar ne-a fost dat să întîlnim un om care să vorbească cu o mai mare sflăciune despre meritele sale. Și merite are destule!

Despre profesorul **Ion Mustea** vorbesc, în schimb, rezultatele muncii sale, din școală, și de dincolo de zidurile ei, vorbesc cu admirație elevii și colegii săi de catedră. De-un timp încoace, au început să vorbească și ziarele!

„**Ion Mustea** — așa cum ni-l caracterizează directorul liceului, prof. **Andrei Nicolescu** — este un pasionat al fizicii, materia pe care o predă. Împreună cu celălalt profesor de fizică (**Victor Obreja**), colaboratorul său cel mai apropiat, face ca la această disciplină elevii noștri să atingă un nivel superior de pregătire. Sînt edificatoare, în acest sens, numărul mare de elevi ai liceului nostru care se prezintă în fiecare an la olimpiadele de fizică și, mai ales, rezultatele obținute de ei. **Ion Mustea** este, totodată, un asiduu căutător al noului. Citește, cercetează, inventează. A umplut laboratorul de fizică cu invenții, dintre care unele deja brevetate, de mare folos, atît pentru activitatea didactică, cît și pentru munca de cercetare”.

Aflăm cu acest prilej titlul citîrva din ele: „Electrometrul hidrostatic”, „Dispozitiv de studiu al circuitelor de curent alternativ”, „Aparat pentru verificarea echivalentului mecanic al cantității de căldură”, „Balansă hidrostatică universală”.

La plecare, mai aflăm un amănunt despre profesorul **Ion Mustea** (evident, nu de la el): este și președinte al Filialei Brăila a Societății de fizică și chimie.

R. DIMITRIE

Școlile școlare județene

noțiunile teoretice în activitatea practică, la sprijinul specialiștilor din producție, al maistrilor conducători de practică.

Oprindu-se asupra necesității de a realiza în domeniul pregătirii tehnico-productive o concepție unitară, valabilă pentru întregul învățământ de cultură generală, vorbitorul a arătat care sînt liniile directoare ale acestei concepții pe toate treptele învățămîntului de cultură generală.

Prin activitățile practice organizate în grădinițele de copii se urmărește dezvoltarea percepțiilor tactile și vizuale, a îndemînării copiilor, formarea unor deprinderi elementare de muncă în scopul pregătirii lor pentru o activitate practică mai complexă în școala generală.

Pentru realizarea acestor obiective se pot organiza, în principal, jocuri de creație, activități de auto-servire, lucrări manuale cum sînt: montarea și demontarea jucurilor tehnice, modelări în plastilină, lipituri, îndoituri, decupaje, cusături, construcții cu material mărunț, întreținerea plantelor din grădina ș.a.

La clasele I—IV, școlarii își dezvoltă deprinderile de muncă formate în instituțiile preșcolare sau în familie, dobîndesc, în mod treptat, noi cunoștințe și deprinderi în cadrul obiectului „Lucru manual“ (1 oră pe săptămînă), prevăzută în planul de învățămînt. Ei sînt familiarizați cu proprietățile principale ale unor materiale (hîrtie, carton, pînză, plastilină, traforaj, lemn, sîrmă, tablă ș.a.), învață să minuiască uneltele de mină pentru prelucrarea materialelor, precum și unelte simple necesare pregătirii și întreținerii solului, efectuează independent unele operații pentru executarea unor obiecte sau lucrări agricole.

Activitățile practice la aceste clase constau din: prelucrări și modelări tehnice, asamblări de jocuri mecanice și dispozitive, simple montaje electrice cu voltag redus, cusături și activități de gospodărie, lucrări la colțul naturii și în grădina școlară. Se recomandă ca acestea să se desfășoare în săli de lucru special amenajate, în ateliere mixte, pe loturi agricole școlare, urmărindu-se consecvent dezvoltarea creației tehnice, a inițiativei și perseverenței în muncă a elevilor.

La clasele V—VIII, sistemul de

pregătire practică respectă principiul continuității în formarea deprinderilor și se realizează:

— la clasele V—VI (2 ore pe săptămînă) — în mediul urban — prin activități simple de atelier de prelucrare a lemnului și metalului (trasarea, tăierea, netezirea, asamblarea și finisarea); în mediul rural — cunoștințe și lucrări practice agricole specifice producției vegetale (recunoașterea culturilor, folosirea uneltelor și mașinilor agricole, efectuarea lucrărilor pe stadii de vegetație etc.);

— la clasele VII—VIII (4 ore pe săptămînă) — în mediul urban prin tehnologii și lucrări de atelier specifice pentru realizarea unor obiecte și produse de lăcătușărie, construcții și montaje electrice; — în mediul rural — cunoștințe și lucrări practice agricole legate de creșterea animalelor, valorificarea producției, de economie și organizarea unităților agricole, asociate cu lucrări de atelier profilate pe tehnologii de prelucrare a lemnului și metalului, de întreținere a mașinilor și instalațiilor agricole, precum și de valorificare a resurselor naturale pentru confecționarea de produse din papură, răchită, pânși etc.

Activitățile de atelier sau din agricultură se constituie săptămînal în „zi de practică“, ceea ce permite orientarea concretă a pregătirii spre domeniile de activitate apropiate unor meserii mai răspîndite în zona în care funcționează școala. La aceste clase sînt prevăzute și teme introductive în desen tehnic în cadrul desenului artistic.

La clasele IX—X ale școlii generale, sistemul de pregătire tehnico-productivă, urmărește, pe cît posibil, însușirea unei profesii prin: imbinarea instrucției tehnice cu practica-productivă în tehnologii și lucrări de atelier caracteristice pentru o anumită profesie.

Însușirea cunoștințelor tehnice se realizează prin desen tehnic (2 ore pe săptămînă la clasa a IX-a și 1 oră pe săptămînă la clasa a X-a), studii organelor de mașini cu aplicații practice pe automobil și tractor (2 ore pe săptămînă la clasa a IX-a) și al electrotehnicii (2 ore pe săptămînă la clasa a X-a).

În anii I—IV ai liceului de cultură generală, pe baza nivelului mai ridicat de cunoștințe teoretice și

practice, sistemul de pregătire tehnico-productivă urmărește: îmbogățirea cunoștințelor tehnice și de economie concretă, inițierea lor în tehnici și tehnologii mai avansate în scopul consolidării deprinderilor de muncă necesare unei meserii sau specializării.

Pregătirea tehnico-productivă se desfășoară în „o zi de atelier“ — de 6 ore pe săptămînă — în domeniile bine determinate de activități productive, specifice unor meserii stabilite pe baza nevoilor de cadre din economia locală și a opțiunilor elevilor. Pentru fete vor fi extinse lucrările de croitorie și tricotaie, lucrările simple de mecanică și electrotehnică. În mediul rural, practica va fi orientată și spre meserii cu profil industrial, fără a se neglija meseriile agricole, de mecanizare, de chimizare a agriculturii etc. Va fi nevoie, pe de altă parte, să se acorde o atenție susținută îmbunătățirii metodologiei lucrărilor practice, să se evite ațit meșteșugărismul îngust, cît și excesul de teoretizare, să se imprime acestor lucrări un pronunțat caracter educativ, să se stimuleze prin ele afectivitatea, gîndirea și inventivitatea copiilor.

Ministerul Educației și Învățămîntului a definitivat și dat la tipar baremurile pentru 16 profiluri de ateliere școlare și o scrisoare metodică privind îmbunătățirea predării lucrului manual în clasele I—IV, care vor sprijini munca tuturor celor ce se ocupă cu pregătirea practică a elevilor.

În încheiere, tovarășul Teodor Roman, secretar cu problemele de propagandă al Comitetului de partid al județului Teleorman, a subliniat preocuparea manifestată de organele locale de partid și de stat pentru dezvoltarea învățămîntului, pentru buna desfășurare a activităților tehnico-productive. Apreciind experiența pozitivă acumulată de Liceul nr. 1 din Roșiori de Vede, tovarășul T. Roman a recomandat tuturor directorilor să aplice în școlile lor această experiență. Dezvoltarea economică a județului va cere în anii viitori un număr sporit de cadre tehnice cu calificare medie și superioară și este de datoria învățămîntului de cultură generală să contribuie la pregătirea acestor cadre.

OCTAVIAN BUZESCU

de instruire tehnico-productivă

acestui centru de instruire tehnico-productivă au fost gata. S-au găsit două clădiri adecvate pentru amenajarea atelierelor. Apoi, toate forțele economice ale județului și cîteva din țară au sprijinit cu generozitate această inițiativă prin aparate, piese, unelte, materie primă de lucru, au fost trimise strunguri, raboteze, mașini de găurit pentru atelierul de așchiere a metalelor, strunguri și mașini universale pentru atelierul de tîmplărie, bancuri, menghine, aparatul electronic și electrotehnic, mașini de cusut, fire și fibre sintetice, lînă etc. Fabrica de îngrășăminte cu azot, de exemplu, a trimis și echipe de tehnicieni pentru instalarea utilajelor, Uzinele de fibre sintetice au trimis maștri specialiști pentru organizarea atelierelor de strungărie, Fabrica de textile „8 Martie“ a înzestrat centrul cu 15 mașini de cusut și războaie de țesut. Întreprinderea de electricitate a instalat forța electrică la atelierele mecanice și de țesut. S-au primit de asemenea, utilaje de la o serie de întreprinderi din București, Galați, Turnu Severin. Toate acestea valorînd peste 3 milioane lei. A fost realmente impresionantă — mărturisirea Ștefan Ursu — solitudinea cu care au răspuns întreprinderile acestei inițiative. Firește, a fost nevoie și de oameni competenți care să conducă și să asigure buna funcționare a acestui centru de instruire. Și s-au găsit. Ba, unii s-au oferit chiar să

asigure voluntar asistența tehnică. Toți, oameni inimoși, buni tehnicieni, cu îndelungată experiență în producție. Maistrul Petre Iorgu, este, după cum spuneau toți cei ce lucrează acolo, sufletul și creierul acestui complex atelier. El a fost cel care a alergat peste tot, în județ și în țară, după aprobări, după materiale, după oameni. El este cel care acum, la cîteva luni după înființarea centrului, lucrează ore în șir alături de elevi, îi îndrumă, le cultivă cu deosebită măiestrie pedagogică dragostea și interesul pentru muncă.

Deocamdată centrul de instruire tehnico-productivă este patronat de Liceul „Petru Rareș“ și funcționează cu următoarele ateliere: depanare, radio-tv, electrotehnică, electrobinaj, lăcătușărie, construcții metalice, așchiere metalelor, tîmplărie, pirogravură, croitorie, mecanică auto, artizanat. 2.000 de elevi, împărțiți în grupe după vîrstă și preferințe și, firește, după o programare riguroasă, vin aici săptămînal și lucrează sub îndrumarea atenă a maistrilor, a tehnicienilor, a profesorilor și inginerilor. O vizită la acest centru îți dă impresia unei adevărate uzine cu secții și ateliere, cu plan de producție, cu o organizație și cu o disciplină muncitorească. Așa cum a fost concepută activitatea aici, elevul este pus de la bun început într-un cadru, într-o ambianță de fabrică, de activitate productivă serioasă, organizată riguros,

după normele, după cerințele unei întreprinderi industriale.

De fapt, așa cum am aflat apoi de la Ioan Crăciun, inspectorul general al inspectoratului școlar județean, se preconizează ca în viitor, centrul să devină o instituție de sine stătătoare (acum are doar schema proprie) cu plan de producție cu contracte și livrări de produse.

Deocamdată — deși după doar cîteva luni de funcționare — s-au realizat acolo destule lucruri interesante. Între care un aparat verfix pentru verificarea cunoștințelor, un amplificator de putere pe care l-au vîndut liceului pedagogic, mult, foarte mult material didactic. Inspectoratul școlar a făcut centrului o comandă de mîsuțe și scaunele pentru toate grădinițele județului. liceele au comandat mese și scaune pentru laboratoare. S-au încheiat, de asemenea, contracte cu Uniunea județeană a cooperativei meșteșugărești pentru producerea unor obiecte de fier forjat și de artizanat la care se lucrează acum intens și sînt în curs de perfectare contracte cu alte întreprinderi. Toți care lucrează la acest centru metodic au multe planuri de viitor. Poate și din acest motiv, fiecare — indiferent că este îndrumător sau elev — vorbește cu atîta entuziasm despre această, într-adevăr frumoasă și lăudabilă, acțiune.

M. ROBEA

Duminică, 20 februarie a.c., în șase centre școlare ale județului Alba: Alba-Iulia, Aiud, Blaj, Cîmpeni, Ocna-Mureș și Sebeș, membri ai Consiliului de conducere al Casei corpului didactic au ținut, în fața profesorilor de filozofie, cunoștințe social-politice, educație cetățenească și istorie, consultația: „Rolul cabinetului de științe sociale în ridicarea nivelului politico-ideologic al lecțiilor“, iar la Liceul „Horia, Cloșea și Crișan“, Alba-Iulia s-a organizat și o demonstrație practică prin desfășurarea unei lecții deschise în cabinet. (Nicolae Ota).

La Școala generală Aldenii Buzăului funcționează de mai multă vreme un cerc al „Micilor arheologi“, condus de prof. Ion Cucu. Membrii cercului au descoperit, în punctele Balaurul, Lunca Băieștilui etc., importante vestigii arheologice.

Materialele adunate au fost expuse la cele două unități muzeistice ale comunei, fiind totodată popularizate orin gazeta de perete a cercului, intitulată sugestiv „Mărturie“. (Al. Deșliu).

În sistemul disciplinelor care contribuie la formarea unor priceperi și deprinderi practice în perspectiva pregătirii elevilor claselor I—IV pentru munca productivă, lecțiile de lucru manual constituie mijlocul principal de acumulare, de aprofundare și consolidare a cunoștințelor, fiind, totodată ocazii minunate de aplicare în practică a cunoștințelor însușite de către elevi în cadrul altor obiecte de învățămînt. Pornind de aici, la propunerea Inspectoratului școlar, învățătorii din județul Vaslui au dezbătut în cadrul cercului pedagogic pe trimestrul al II-lea tema: „Rolul învățătorului în formarea și educarea priceperilor și deprinderilor de muncă în perspectiva pregătirii elevilor pentru munca productivă“.

Scopul dezbaterii: îmbunătățirea continuă a procesului instructiv-educativ prin schimbarea opțiunii învățătorilor, privind atenția ce trebuie acordată pe viitor predării obiectului „Îndeletniciri practice“. (C. Căruțașu).

În cadrul Lunii culturii sălăjene, elevii școlilor generale din Pria și Cizer au susținut la Cizer un frumos program artistic, cu specific local (Sonia Ion).

Sub egida Casei corpului didactic a județului Sălaj a avut loc o întâlnire a profesorilor de istorie din oraș cu prof. dr. Augustin Deac, director adjunct la Institutul de istorie a partidului. Tot pentru profesorii de istorie s-a organizat o sesiune de comunicări consacrată aniversării a două decenii de la înființarea Muzeului de istorie și artă din orașul Zalău (Ioan Han).

Brincoveni. O comună din județul Olt, la a cărei viață bogată în evenimente școala generală aduce o substanțială contribuție. Iată cîteva exemple.

De curînd, aici s-a deschis un șantier al tineretului avînd drept scop construirea și amenajarea unei baze sportive complexe.

Cu prilejul săpăturilor efectuate în coama dealului pe care este așezată comuna, s-a descoperit o conductă de ceramică lungă de 110 m. Se presupune că aceasta ar atesta existența unui sistem de irigații de tip romanice, cu atît mai mult cu cît fragmente asemănătoare au fost găsite în apropierea palatului construit de Matei Basarab în 1634 și a minăstirii lui Constantin Brîncoveanu. Profesorii localnici — care doresc să înființeze un muzeu istoric și etnografic — îi așteaptă pe arheologii să lămurească misterul.

Periodic, pe scena căminului cultural se desfășoară concursuri și serbări organizate de școală urmărite cu interes de cetățenii comunei. Între altele amintim concursurile „Cel mai bun recitator“, „Cel mai bun interpret de muzică populară și ușoară“, „Cel mai bun actor de teatru“, „Cel mai bun instrumentist“. (C. Cojocaru, Nic. Mirza.)

Învățătorii din Gura Humorului și localitățile învecinate și-au dat ou de mult întâlnire în satul Capu Codrului într-un valoros schimb de experiență. Cu acest prilej s-au ținut referate didactico-metodice, s-au purtat discuții vii și s-a vizitat expoziția „Munca, izvor de bogăție și bucurie“ cuprinzînd obiecte create de elevii claselor I—IV. Seara, împreună cu sătenii din Capu Codrului, au vizionat, la căminul cultural, o reușită serbare școlară. (Viorica Soroceanu).

O lucrare de laborator la biologia generală

Experiența școlară demonstrează că biologia generală, disciplina extrem de importantă sub raportul pregătirii științifice a elevilor la nivelul contemporan și care — prin specificul său ar putea contribui într-o măsură importantă la dezvoltarea spiritului de investigație, a priceperilor și deprinderilor de cercetare științifică — se predă de obicei, sub forma unor lecții aproape în exclusivitate expositive, în care participarea activă a elevilor fiind foarte slab solicitată, obiectivele menționate nu sînt realizate. Situația aceasta se întemeiază, de obicei, pe ideea greșită că o altă modalitate de predare a acestei discipline în liceu este foarte dificilă, dacă nu chiar imposibilă. Pentru a demonstra contrariul, ne vom referi tocmai la una din temele care, la prima vedere, s-ar preta cel mai puțin la o modalitate de predare activă, antrenantă, mai mult chiar, bazată pe o lucrare de laborator. Problema la care ne referim este „Originea vieții”. Ne propunem **abordarea problematizată** a acestei teme prin următoarea modalitate: compararea diferitelor puncte de vedere, a diverselor moduri în care s-a pus această problemă și — în final — verificarea experimentală a ipotezei admise ca valabilă, pentru ca elevii să înțeleagă că, în ultimă instanță, orice ipoteză, pentru a deveni o teorie științifică se cere verificată și pe cale experimentală.

În acest scop, punctul de plecare îl va constitui dezbaterea ipotezelor cuprinse în lecția „Dezvoltarea ideilor despre originea vieții” (din manualul de Biologie pentru cl. a XII-a, p. 69—73).

În discuția purtată în jurul acestei probleme, se va putea pune în evidență următoarea idee: problema originii vieții pe pământ a fost soluționată diferit, în diverse epoci, conform nivelului de dezvoltare a științei, fiind elaborate diferite ipoteze, ca: viața a apărut pe pământ spon-

tan, viața a ajuns pe pământ din cosmos; materia vie a fost „creată” de o „forță supranaturală”; viața a rezultat ca urmare a unui proces lung de evoluție a materiei, de la simplu la complex, de la anorganic la organic, în condiții prielnice acestei evoluții.

Puși în fața unor asemenea informații conflictuale, elevii sînt stimulați ca, pe baza cunoștințelor acumulate anterior, să **analizeze critic** fiecare ipoteză, să găsească argumente atât pentru respingerea ipotezelor neștiințifice, cât și pentru atestarea teoretică și practică a valabilității ipotezei admise ca științifică.

După discutarea argumentelor teoretice, pentru ultima etapă a lecției — cea experimentală — elevii sînt solicitați să-și actualizeze cunoștințele despre fenomenul de coacervare (înșușite la capitolul „Materia vie”), subliniindu-se următoarele elemente: coacervarea se deosebește de coagulare prin aceea că macromoleculele nu pierd în totalitate apa absorbantă; macromoleculele — miclele — se apropie unele de altele din cauza pierderii stratului difuz de apă și în felul acesta, stratul orientat al citorva micle se contopește, incluzându-le. În cadrul lucrării experimentale ce se va efectua, prima etapă va consta în observarea coacervatului de amidon (pregătit dinainte de profesor), pentru a pune în evidență separarea celor două faze în două straturi: unul inferior, dens — **coacervatul de amidon** — realizat din stratul difuz al micelilor și altul superior, aproape pur — apa — excesul de solvent.

Se propune elevilor să agite eprubeta și apoi să observe cum se separă din nou cele două faze. În urma observației, elevii vor fi solicitați să explice fenomenul pe baza cunoștințelor reamintite mai înainte. Elevii vor trece apoi la realizarea

experienței, care pune în evidență fenomenul de coacervare, utilizînd o soluție de gelatină și de gumă arabică. Profesorul le va cere ca mai întâi să observe claritatea (limpezimea) celor două soluții și apoi să încălzească, puțin, ambele eprubete. După aceasta, într-o altă eprubetă, elevii vor pune 5 cm³ din soluția de gelatină și 3 cm³ din cea de gumă arabică. Se va constata că amestecul rămîne clar. Cu o pipetă se picură peste amestec 1—2 picături de acid acetic și se agită. Rezultatul: soluția s-a tulburat. Ce s-a întimplat?

Pentru a se explica fenomenul, profesorul îndrumă elevii să facă un preparat microscopic, luînd cu pipeta o probă foarte mică din soluția tulburată pe o lamă. La microscop se văd dispersate coacervatele. După adăugarea unei picături dintr-un colorant (albastru de metilen, cerneală albastră), elevii observă încorporarea colorantului de către coacervate și li se cere să explice acest proces.

În încheierea lucrării se trage concluzia că la coacervate poate fi constatată apariția, într-o formă foarte primitivă, a unor atribute ale materiei vii: metabolismul, creșterea diviziunea. Posibilitatea formării acizilor nucleici și a nucleoproteidelor în interiorul coacervatelor este permisă autoreproducției și autoreglării sistemelor vii. Putem conchide, deci, că trecerea de la substanțele organice abiogene spre primele sisteme biologice se realizează prin stadiul de coacervat.

Ca temă pentru acasă, în scopul integrării ideilor legate de „Originea vieții”, se poate da elevilor, de exemplu, o lucrare în care, întregind într-o viziune unitară cunoștințele achiziționate atât la biologie cât și la chimie, să reconstruiască evoluția materiei în diversele ei etape de la anorganic la organic.

ION C. VOICULESCU

Experimentul în lecțiile de recapitulare la chimie

În cadrul **recapitulării cunoștințelor**, metoda experimentală poate fi folosită cu mult succes, ea favorizînd operaționalizarea cunoștințelor înșușite anterior, prin aplicarea acestora — în condiții noi — pentru soluționarea unor probleme teoretice și practice. Ca exemplu pentru o astfel de lecție am ales tema: „**Identificarea unor substanțe organice pe baza proprietăților lor fizice și chimice**”, la clasa a XII-a.

Lucrarea dată elevilor este: identificarea proprietăților fizice (stare de agregare, miros, solubilitate în apă, puncte de fierbere) și a proprietăților chimice ale substanțelor necunoscute din 5 eprubete care se găsesc în stative pe fiecare masă.

Se distribuie elevilor fișe cu următorul conținut:

— Aveți în față 5 eprubete numerotate 1, 2, 3, 4, 5

— Stabiliți proprietățile lor fizice și chimice și înscriveți-le în tabel. (Tabelul conține următoarele titluri de rubrici: Eprubeta nr.; Starea de agregare; Mirosul; Solubilitate în apă; Punct de fierbere; Volatilitate; Culoarea cu turnesol; Rezistența la oxidare; Substanța.)

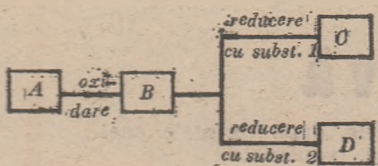
— Dacă datele obținute nu sînt suficiente pentru identificarea substanțelor, se verifică și rezistența la oxidare cu reactivii existenți pe mesele de laborator.

1). După identificarea substanței din eprubeta nr. 1, arătați, în scris, cum se poate obține această substanță din etan.

2). După identificarea substanțelor din eprubetele nr. 2, 3, indicați, în scris, transformările intermediare prin care se obține etanolul, folosind ca materie primă metanolul.

3). După ce ați stabilit conținutul eprubetei nr. 4, rezolvați următo-

torul exercițiu — teoretic și practic — folosind substanțele pe care le aveți la dispoziție.

Materiale necesare: pipete, eprubete, sursă de căldură, aparat pentru constatarea punctului de fierbere (eprubetă uscată prinsă într-un stativ, astupată cu un dop prin care trece un termometru).

Reactivii folosiți: apă, hîrtie albastră de turnesol, iodură de metil-magneziu, amestec sulfocromic, complex amoniacal de Ag în mediu alcalin, hidroxid cupric.

Profesorul indică elevilor scopul lucrării: **identificarea substanțelor organice lichide din eprubete** și atrage atenția că eprubetele nr. 2, 3, 4 trebuie ferite de flacără pentru evitarea accidentelor.

Analiza proprietăților fizice și chimice (indicate în tabel), stabilirea lor pentru substanța din eprubeta nr. 1, le permite elevilor să identifice acidul acetic.

Examinarea conținutului eprubetelor nr. 2, 3 permite depistarea cu mare ușurință a citorva proprietăți fizice ale substanțelor respective (miros dulceag — plăcut; insolubilitate în apă; volatilitate foarte mare). Pentru obținerea unor indicații mai precise se încearcă rezistența la oxidare; se pun cantități foarte mici de substanțe în eprubete conținînd soluție de permanganat de potasiu și acid sulfuric. Elevii sînt solicitați să explice efectul observabil imediat (culoarea rămîne neschimbată în eprubeta nr. 2, soluția din eprubeta nr. 3 se

decolorează). Situația problematică creată continuă să ridice elevilor multe semne de întrebare. Profesorul poate furniza în aceste condiții câteva puncte de sprijin:

— raportul C : H în substanța din eprubeta nr. 2 este 12 : 1

— substanța din eprubeta nr. 3 este folosită la fabricarea trolului sau;

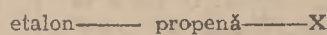
— punctele de fierbere sînt: 80°C (subst. 2) și 110°C (subst. 3)

Acum se poate da răspunsul exact: eprubeta nr. 2 conține benzen; eprubeta nr. 3 conține toluen.

În stativele cu eprubete a rămas neexaminat conținutul eprubetelor 4, 5. Deoarece primele indicații (incolor, prima — solubilă în apă, a doua — siropoasă și insolubilă în apă) nu sînt suficiente pentru tragerea unei concluzii, profesorul dă formulele brute ale substanțelor 4, 5 (C₂H₆O și C₃H₈O₂) și cere să se calculeze teoretic cantitatea de metan degajat în reacția a 3 moli de substanță, din eprubeta nr. 4 cu iodura de metil-magneziu. Aceasta arată elevilor că este vorba de un alcool, iar prin scrierea ecuației reacției chimice, ei deduc că este alcoolul etilic.

Temă pentru acasă constă în identificarea substanței din eprubeta nr. 5, știînd că:

— are formula brută C₃H₆O₂ și se sintetizează din etanol după schema generală:

— se folosește la fabricarea dinamitei;

— se folosește la fabricarea unor mase plastice (tip gîlțali).

În lecția imediat următoare celei recapitulative elevii vor prezenta tabelul completat cu datele experiențelor și denumirea substanțelor.

DEMETRA IOANA PREOTEASA

Esențialul despre retorică

(Urmare din pag. a 3-a)

exactă, nu una a probabilității. După ei, Descartes și empirismul au continuat atacurile contra retoricii, astfel că disciplina de care ne ocupăm n-a mai fost recunoscută ca disciplină filozofică, ci numai ca disciplină literară. Aceasta înseamnă că **partea a fost luată drept tot**, greșeala pe care mulți dintre cercetătorii de azi ai acestei discipline o fac la scară mare.

Dar și în situația de mutilată, adică de disciplină redusă la proporțiile modeste ale unei stilistici practice, retorică a fost aprig contestată. Adversarii ei în această ipostază au fost estetica sentimentului și romanticii, care au promovat iraționalul în actul creației literare. Pentru romanticii, retorică era un refect tiranic, de unde lozina **la liberté dans l'art** sub care s-a dus lupta lor împotriva doctrinei literare clasice. Benedetto Croce a dat retoricii ultimele mari lovituri prin **Estetica** sa din 1902. Pentru el, intuiția se naște simultan cu expresia ei, fapt care nu justifică pretenția retoricii de a ameliora expresia, de a o adecva mai bine la conținutul ei de idei. Eroarea este ușor de sesizat, căci unitatea **intuiție-expresie** nu este mecanică, ci dialectică, fapt care implică și o contradicție între cei doi termeni.

Profesorul Ch. Perelman de la Bruxelles și-a dat seama primul că de la Descartes încoace teoria argumentației a fost neglijată. El este inițiatorul vastei mișcări de reabilitare filozofică a acestei discipline. În teoria literaturii metodele retoricii au fost reabilitate de J. A. Richards. Ele alcătuiesc aparatul **new criticism**-ului și a așa-zisei **nouvelle critique**. Teoria argumentației, înțelegând ca logică a valorilor, are aplicații maxime în domeniul reclamei comerciale, al propagandei politice și religioase. Tehnica **marketing**-ului este pe cale să devină o disciplină riguroasă. Dar cele mai mari aplicații ale teoriei argumentației sînt în domeniul științelor sociale. În acest domeniu există o bibliografie care uimește pe cel neinițiat.

Astăzi, reabilitarea retoricii este și o urmare a denunțării lipsurilor formalismului logico-matematic, oricît de mari foloase i-ar aduce computerul. Sînt unele voci care cred că matematica și calculul computerizat pot rezolva toate problemele științelor sociale. Dar matematica nu poate răspunde decât la întrebări de ordinul **cît** (de cite ori, a cîta oară, cite cîți). În variația ei structuralistă, matematica răspunde și la întrebări de ordinul **cum**. Cu toate acestea, încă de la Gorgias se știe că în domeniul științelor sociale sînt și alte întrebări ca, de pildă, **cînd unde, de ce, pentru cine, cu ajutorul cui** etc. Cergias le-a sintetizat în **trópos, tópon, chrónos, póte, pou și pós**. Retorii medievale le-au sintetizat în celebrul hexametru mnemotehnic: **quis, quid, ubi, quibus, auxiliis, cur, quomodo quando**.

Pentru a încheia, retorică este în tîi o **logică a valorilor și a probabilității**, apoi o **teorie a comunicării**, fapt care îi atribuie rolul dominant în relațiile interdisciplinare; în această ultimă calitate ea este și o stilistică practică. Dar a oferi publicului liste cu tropi și figuri, fără raportare la capacitatea lor argumentativă, înseamnă formalism. Acest lucru l-au făcut retorii mărunți denunțați de Isocrate și Cicero, care au compromis o disciplină onorabilă și utilă prin îngustimea vederilor lor; îl fac și atîția retori contemporani, care văd în disciplina de care am vorbit o modă trecătoare și o **business**.

N. B. Pentru detalii trimitem în studiul nostru **Poetica matematică ?**, „Viața românească”, 2. 1971, și la **Retorica nel suo sviluppo storico**, Bologna, Il Mulino, 1971, care va apărea și în versiunea română în curînd.

O metodologie a instruirii tehnico-productive

Hotărârea C.C. al P.C.R. cu privire la înființarea atelierelor în școală a constituit un prilej de mobilizare a factorilor de răspundere din școli și întreprinderi pentru crearea bazei materiale proprii pentru activitatea practică a elevilor. Rămâne să găsim metodele cele mai adecvate pentru a se obține maximum de eficiență atât în ce privește producția de lucrări utile, cât și în realizarea scopurilor formativ-educative pentru elevi.

Dintre problemele organizatorice care trebuie avute în vedere, mai ales că multe din atelierelor-școală sînt amenajate în diferite încăperi ce au avut altă destinație, rețin câteva.

Este necesar să se asigure un iluminat corespunzător, precum și temperatura și ventilația generală, purtarea obligatorie a halatelor sau șorțurilor pentru protejarea uniformelor, imprimarea unui spirit de ordine și curățenie, care să fie cultivat în permanență atât în timpul lucrărilor, cât și la părăsirea atelierului. O insuficiență atenție se acordă înălțimii de lucru, uneori fiind necesar ca elevilor mai scunzi să li se pună un postament pentru a putea să execute mișcărilor de lucru fără eforturi suplimentare.

Se pot da indicații privind așezarea sculelor și a materialelor pentru evitarea mișcărilor inutile, în sensul așezării lor mai aproape sau mai departe, în funcție de frecvența folosirii lor.

După anunțarea de către maestrul-instructor a lucrărilor ce se vor efectua în ședința respectivă, este util să se dea, foarte pe scurt, următoarele indicații: denumirea piesei de executat și rolul ei funcțional; efectuarea schiței (care poate fi însă și desenată deja pe tablă fiind intră elevii); sculele ce vor fi folosite; materialele de prelucrat; succesiunea operațiilor; dimensiunile principale care trebuie respectate în mod obligatoriu; măsuri de tehnica securității muncii ce trebuie respectate.

Timpul afectat pentru această parte să nu depășească 15-20 minute, pentru a se evita teoretizări excesive și a nu altera caracterul practic al ședinței.

În încheierea acestui mic instructaj urmează demonstrația practică, făcută de către maestrul-instructor, în cadrul căreia se insistă asupra descompunerii operației în faze, mînuiri, pînă la mișcărilor de lucru.

Dacă nu mai sînt probleme neclarificate (sau întrebări din partea ele-

vilor), maestrul anunță termenul de executare a lucrărilor — norma de timp, cantitatea de executat, norma de producție — noțiuni pe care, împreună cu cea de productivitatea muncii, le poate treptat sugera, încît după o perioadă de timp acestea să devină familiare elevilor.

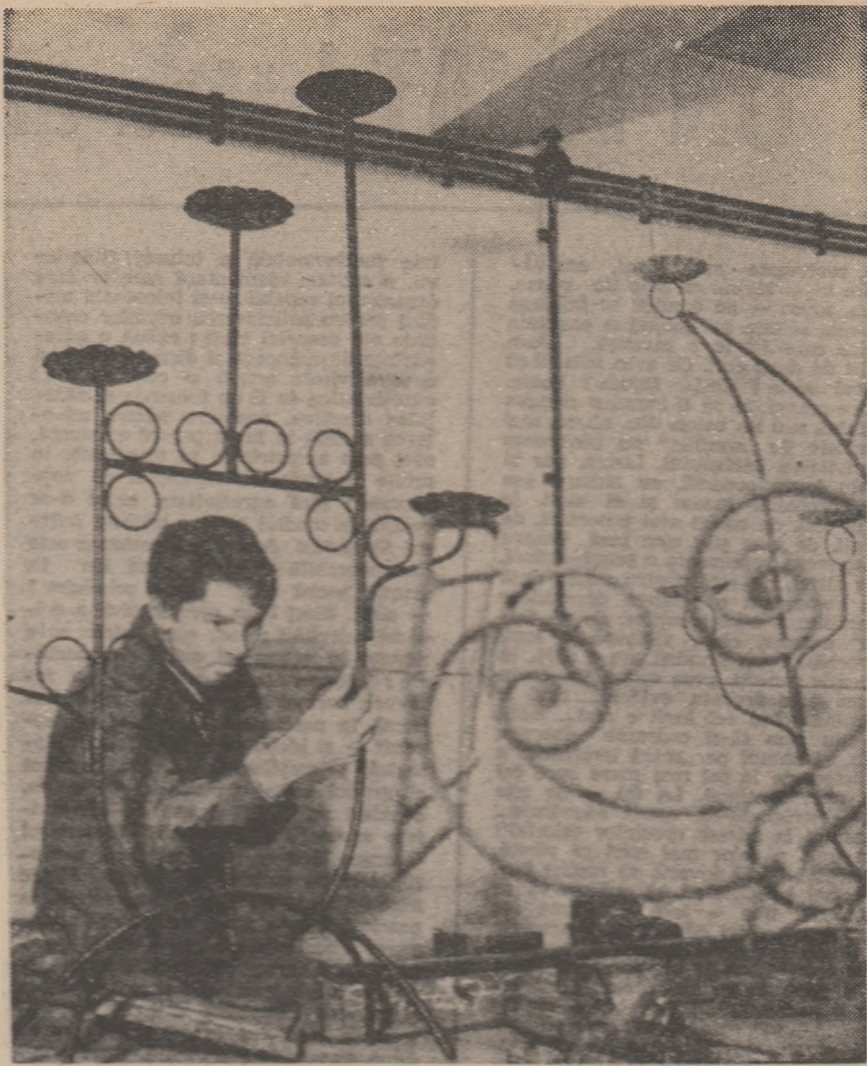
Din sondajele efectuate în școlile din orașul Timișoara și din județ am constatat că în prea mică măsură se acordă importanță calității (respectării dimensiunilor și aspectului) produselor executate de către elevi. Este recomandabil să se introducă la început noțiunea și apoi practica autocontrolului la elevi, iar în cazul în care diferite faze ale produselor se execută de către mai multe clase, să se respingă produsele necorespunzătoare pentru faza următoare.

Privitor la decalajul existent între noțiunile teoretice de desen tehnic pe care le au elevii și schițele pe care trebuie să le citească, cred că trebuie înlăturată ideea că aceștia „nu le înțeleg”. Chiar și în școli în care se încearcă continuitatea specialității începute din clasa a V-a pînă la absolvirea școlii generale — lăcătușărie, de exemplu — am recomanda la început executarea schițelor pe tablă la scara 1:1 și suprapunerea piesei originale peste schiță. Se vor arăta apoi — tot prin suprapunere — pozițiile diferite din care este văzută piesa pentru a se putea executa după desen. Desigur că în prima perioadă de instruire acest procedeu trebuie repetat în mod insistent cu fiecare elev, la un interval scurt de timp. Rezultatele obținute sînt promițătoare, elevii ajungînd să citească în mod curent desenele.

O metodă care — experimentată — a dat rezultate mulțumitoare este aceea a **etapizării** executării lucrărilor cu clase diferite — în funcție de gradul de dificultate. La nivelul clasei a VI-a, de exemplu, se fac unele lucrări, piesele sînt apoi preluate de cl. a VII-a, iar finalizarea se face — eventual — în clasa a VIII-a, în fiecare dintre clase făcîndu-se recepția semifabricatelor primite.

Controlul permanent printre elevi — efectuat de către maestrul-instructor — trebuie să urmărească în principal următoarele: corectitudinea executării mișcărilor de lucru și îndreptarea celor greșite; calitatea lucrărilor efectuate; respectarea normelor de protecția muncii; respectarea termenului de execuție.

Dacă există o repartizare precisă a sarcinilor pe fiecare elev, nu vor fi nici probleme de indisciplina.

Muncă și artă în atelierul mecanic al Liceului nr. 3 din Ciuj

Cît privește alegerea lucrărilor de executat — pînă cînd se ajunge la formarea unor deprinderi — este bine ca la început să se accepte lucrări de serie mare și mijlocie. Pe măsură ce elevii cișugă îndeminare este recomandabil să se aleagă — desigur și în funcție de posibilități, de comenzi, de contracte — lucrări de serie mică sau chiar unicate.

În discuțiile purtate cu numeroși maiștri-instructori, ni s-a semnalat apariția la unii elevi a unui dezinteres față de orele de practică, datorită sistemului de notare cu calificative (suficient, bine, foarte bine). Pentru stimularea elevilor merituosi în activitățile practice desfășurate — în afara calificativelor actuale — consider că e bine să se acorde la sfîrșitul anului școlar diplome și insigne de „frunză în practică”, care, ar putea fi decernate chiar în întreprinderile ce patronază școala, cu

ocazia unei adunări a salariaților.

Desigur că nu trebuie neglijată nici finalizarea activităților tehnico-productive, în special sub aspectul formativ-educativ. Periodic, trebuie arăta: elevilor modul în care au fost valorificate rezultatele muncii lor, (evidențind autoîdotarea școlii prin sumele realizate din vânzarea produselor), sau subliniind aportul — mic sau mare — pe care l-au avut atunci cînd întreprinderea livrează beneficiarilor produsele la care au contribuit și ei.

Experiența dobîndită în această jumătate de an de la înființarea atelierelor-școală va trebui să o îmbogățim în continuu, să valorificăm tot ce este pozitiv, pentru ca rezultatele obținute să dea învățămîntului nostru un mai pronunțat caracter aplicativ.

CORNEL MOLDOVAN

Inventivitate

La început, la Liceul „Nikolaus Lenau” din Timișoara a fost doar dorința comună a profesorilor, elevilor și părinților acestora (în asemenea împrejurări comitetele de părinți au un rol din cele mai însemnate) de a avea cabinete moderne în care elevii să învețe matematică, fizică, chimie, dorința comună de a preda limbile moderne, literatura, geografia, istoria într-un confortabil laborator audio-vizual. Toate acestea au fost la început de tot. Cu toții — profesori, elevi, părinți — au înțeles că pentru a concretiza cît mai curînd aceste proiecte de introducere a unei tehnologii moderne în procesul de predare, trebuie să facă totul, de la dezvoltarea și finalizarea conceptului. A existat — firește — un climat moral și profesional favorabil. A existat și înțelegerea din partea tuturor factorilor locali. Dar ceea ce a fost decisiv a fost neîndoișoasă pasiunea acestor profesori și elevi, care n-au precupețit nici timp, nici osteneală pentru a crea ceea ce și-au propus.

Cei doi profesori de fizică ai liceului — Rudolf May și Petru Göbl — împreună cu elevii clasei speciale de fizică, sînt realizatorii a ceea ce astăzi, de la director pînă la ultimul elev al liceului, numesc cu îndreptățire „complexul de cabinete de fizică”. Totul a fost făcut în ultima vacanță de vară a elevilor. „Complexul” este alcătuit din trei compartimente distincte: cabinetul celor doi profesori de fizică în care fiecare dintre aceștia are un panou în care poate verifica diferitele tensiuni de curent cu care va lucra la lectie, o masă de lucru, precum și o trusă cu unelte necesare diverselor intervenții. A doua despărțitură este laboratorul de fizică propriu-zis, unde se desfășoară în mod obișnuit experiențele în cadrul orelor de fizică. Ultimul cabinet al acestui complex și care este cel mai interesant prin destinația lui

este al elevilor de la cercul de fizică. Aici, oricînd, oricare elev poate veni să efectueze acele experiențe care îl preocupă. Pentru acestea nu este nevoie decît să înștiințeze laborantul. Dar aspectul cel mai seducător este următorul: din două în două săptămîni, cîte un elev expune aci lucrările sale personale. Este, credem, calea cea mai directă și mai sigură de a încuraja și dezvoltă spiritul de cercetare, de inventivitate al unui adolescent. De altfel, după cît mi s-a relatat, cabinetul de fizică al elevilor produce spatură necesară întregului complex de cabinete de fizică. (Complexul de chimie este tot o realizare a profesorilor și elevilor acestui liceu: este compus din laboratorul propriu-zis, cu o capacitate de 40 locuri, fiecare loc avînd asigurată aparatura adecvată unei experiențe frontale, precum și din cabinetul profesorilor.) Dar cea mai deosebită realizare a colectivului didactic și de elevi al acestei școli este sala audio-vizuală, concepută să satisfacă cerințele de predare ale mai multor discipline: limbi moderne, literatură, istorie, geografie. Cabinetul audio-vizual are o capacitate de 40 de locuri, dar prin ușoare amenajări poate primi pînă la 70 de persoane. Totul poartă pecetea bunului gust și a unei înalte tehnicități, începînd cu mobilierul și pînă la aparatura utilizată. Cabinetul este despărțit de camera operatorului printr-un zid, în care sînt practicate niște fante pentru aparatul de proiecție. Schimbarea diapositivelor se poate face atît din sală, de către profesori, cît și din camera de proiecție, de către operator la comanda profesorului. Pupitrele elevilor au montate lămpi mascate (lucrate de elevii clasei speciale și de părinți) care, în timp ce se face întineric în laborator, asigură o lumină discretă, permițînd elevilor să-și ia note după ex-

plicații. Se poate lucra concomitent cu proiectorul și cu harta. De asemenea, se poate sincroniza banda sonoră cu imaginea proiectată pe ecranul aflat îndărătul pupitrului de comandă. După necesitățile expunerii, sunetul poate fi întrerupt sau redus la intensitatea dorită. Peretele dinapoi pupitrului are în afară de ecranul amintit (pe care se pot face proiecții din cabina operatorului) și o hartă pe care sînt aplicate diferite repere. În timpul expunerii harta indică obiectivul în „mare”, iar pe ecran pot apărea detalii semnificative ale obiectului respectiv. La nevoie se poate lucra simultan cu harta, proiecție pe ecran și sunetul înregistrat pe bandă.

Predarea pe cabinete a diferitelor discipline este una din direcțiile principale spre care se îndreaptă învățămîntul. Liceul „C. Diaconovici-Loga”, ca și alte unități școlare din acest oraș și din alte părți ale țării dispune de asemenea cabinete speciale. Există, însă unul se individualizează nu numai în cadrul liceului, dar, credem, și în cadrul orașului. Este vorba de cabinetul de matematică.

Elevii clasei speciale de matematică desfășoară aici, sub îndrumarea profesorilor de specialitate, o pasionantă activitate de cercetare științifică. De altfel, prestigiul de care se bucură acest microcentru de matematicieni în deretire, a depășit granițele școlii și chiar ale localității. Elevii clasei speciale de matematică de la Liceul „C. Diaconovici-Loga” din Timișoara au stabilit raporturi de informare în domeniul specialității care-i preocupă cu colegii lor din multe alte școli de pe cuprînsul țării, făcînd cunoscută strădania lor de zi cu zi, precum și a celor care îi îndrumă cu atîta devotament, și devenind astfel autentici soli ai școlii lor.

NICOLAE SORIN

UN BĂIAT bătea un COPAC

Da, realmente am văzut, am văzut un băiat lovind cu sete un copac. Lovea, lovea — cu o nuiă, se înțelege — lovea, și fața lui dobîndise expresia omului care își ia o revanșă. L-am pîndit de după colț. Ce avea băiatul cu copacul acela? Ce... făcuse? Poate, printre crengi, să se fi încurcat mînea copilului, sau un balon. Nu, nimic, nici un motiv de „conflict” nu provocase agresivitatea bătașului. Lovea, pur și simplu lovea copacul, cu nuiăa, așa cum, probabil, fusese și el lovit, la rîndul său, de colegii mai puternici, de părinți, de cine știe cine încă. Pentru mine, scena reprezenta o scenă-simbol.

De altfel, nu este pentru prima dată cînd remarcăm o relativă deprindere a copiilor, a adolescenților, de a „dialoga” agresiv, chiar violent (în fapt, în vorbă). I-am urmărit, nu o dată, în recreație; mulți, prea mulți, lovesc în stînga și în dreapta, evident... cînd le dă mîna (cînd cel lovit e mai... mic), nu știu cum să-și consume energia, forța, și chinul pe „scară ierarhică” a vîrstelor, de la cel mai mare spre cel mai mic, continuă. La fel — de cite ori — strigîndu-se, comit adevărate... agresivități la adresa urechilor celorlalți (din nou, a celor mai mici ca vîrstă, indiscutabil). Să lovești, să replici dur, să-ți faci pe Celălalt să sufere, să se teamă de tine — iată simptome ale unor grave erori educative, acumulate subtil pe parcursul existenței copiilor, a adolescenților, și nu numai a lor.

Un copil bătea un copac, altul lovea o surioară, un tată bătea un fiu — și „lanțul” exemplelor pare să — nu aibă sfîrșit Agresivitatea, în raporturile umane, indiferent de vîrsta „protagoniștilor”, de treapta pe care se află aceștia în ierarhia familială, școlară, socială, în general, nu duce la nimic bun. „Teoretizarea” cu privire la... bătaia ruptă din rai (miraculos mijloc pedagogic) și altele asemănătoare, merită o analiză temeinică, pentru definiția lor spulberare. Este și ceea ce ne propunem să facem, în suita articolelor dedicate agresivității.

A fi sau a nu fi... dobîndită sau innăscută

Conceptul de agresivitate ocupă un vast cîmp al comportamentului uman și de aceea este greu de definit. Noțiunea de agresivitate a fost folosită pînă astăzi în mod extrem de diferit. Totuși, la origine, în latină, cuvîntul **aggredior** are mai întîi semnificația de „a merge spre”, a se „apropia” și abia pe urmă sugerează ideea unui atac. Reluînd idei mai vechi — uneori chiar antice — psihologii contemporani indică, printre multe altele, drept surse ale comportamentului agresiv (citez fără nici o ordine de valoare):

- slăbiciunea;
- imaturitatea afectivă;
- intoleranța la frustrare;
- intoleranța la autoritate (refuzul agresiv al disciplinei);
- insatisfacția afectivă (de origine familială);
- impulsivitatea proprie adolescenților (formă particular-ostentativă a cuceririi personalității, în momentul în care eul tinde să se manifeste în independența sa, el se opune unei forme discrete în care trecerea se efectuează progresiv și continuu *);
- impresia de forță irezistibilă (!) emanînd din... marile ansambluri arhitectonice.

- ori susțin că este:
- expresia infantilă a angoasei;
- ori că ține de:
- sexualitate
- etc. etc.

Înlăuntrul acestui nod complex trebuie să izolăm adevărații factori — pe care ne-am îngăduit să-i denumim — „agresivogeni”.

Dilema pseudo-hamletiană „A fi sau a nu fi...” dobîndită sau innăscută — agresivitatea — n-ar mai merita, poate, a fi luată în considerație ca oglindind o contradicție reală. Este evident astăzi că pozițiile extremiste ale unora și ale altora provin fie din situarea pe o poziție idealistă, fundamental neștiințifică, fie din cunoașterea limitată, strict specializată, a unui domeniu sau altul. Eliminarea anumitor prejudecăți profesionale se impune, devreme ce, încă, destui specialiști burghezi ai științelor sociale afirmă că „activitatea agresivă n-are fundament biologic” — și destui biologi afirmă „prioritatea factorilor biologici în nașterea și chiar în orientarea agresivității”. Alții combină extremele, susținînd că agresivitatea ar fi „unul din intrinsecitățile produse ale unei eredități patologice și ale unui mediu stricat”. Un alt grup de specialiști pretinde, nici mai mult, nici mai puțin decît că a venit timpul să încetăm de-a mai vedea în agresivitate doar un element destructiv și negativ: „Agresivitatea... este un instinct ce oricare altul”: agresivitatea este un „fenomen firesc” și la copilul sau adolescentul normal; există o agresivitate care cunoaște alte modalități decît acțiunea motrice, violentă sau distrugătoare; agresivitatea ar fi o cali-

tate fundamentală a tuturor ființelor vii, o calitate elementară care ar face organismul capabil să-și folosească mediul pentru satisfacerea nevoilor esențiale ale propriei vieți; există o agresivitate dușmănoasă și distrugătoare, și o agresivitate activă și constructivă; agresivitatea ar fi un fenomen al reacțiilor afective, necesare pentru adaptarea socială în lupta pentru existență, căci prin agresivitate se manifestă, în multe împrejurări, instinctul de conservare; fără agresivitate, omul n-ar rezista în mediul în care trăiește (afirmă Symonds), deoarece agresiunea este indispensabilă cuceririi unui loc în grupul social (dar în ce orînduire? — n.n.), fiind baza constructivă a oricărei activități; etc., etc. Putem oare admite în vreun fel astfel de concluzii: „Agresivitatea este deci un fenomen normal și necesar la om în general, în particular la copil și adolescent” — și ideea că agresivitatea patologică, primejdioasă, de care indivizii și grupul social trebuie să se apere, coexistă cu o altă formă de agresivitate normală și necesară? Renumitul Georges Heuyer recunoaște că, acceptîndu-le pe amîndouă, „limita dintre agresivitatea normală și agresivitatea patologică este greu de stabilit: singurul criteriu este criteriul social (subl. ns.). Cînd agresivitatea se limitează la apărarea propriei sale persoane fizice și psihice împotriva acțiunii coteropitoare a mediului exterior, este vorba de o agresivitate normală. Cînd agresivitatea devine un pericol pentru grupul social, ea este patologică: trebuie tratată, redusă, trebuie să te aperi de ea”.

Raportul natură-cultură

În tentativa de a clarifica tema pusă în discuție, este desigur infinit preferabilă o asemenea poziție de principiu: „Afirmarea de sine și dorința de-a avea putere sint motivații normale ale unui Eu normal. Cum se face că ele devin **criminogene**? Pentru a fi astfel trebuie ca afirmarea de sine să conțină **negarea Celălalt**, sub forma nimicirii sau spoliierii sale; negație care, prin agresivitate, trece din stadiul dialectic în stadiul ofensiv”.

Dincolo de multitudinea punctelor de vedere, vizînd chestiunea raportului natură-cultură, noi știm că dificultatea constă în a ști, în a descifra mecanismele interacțiunii natură-contribuții exterioare, atît pe plan fiziologic, cît și pe planul comportamentului, depășind explicațiile globale referitoare la învățare (cu capacitatea de învățare limitate prin structura biologică) și cultura umană (provenind din familiile noastre, din școli, lectură etc.). Se cer izolate și puse în evidență multiplele combinații — sensul lor întîm — care dau fiecare comportament agresiv, ca și neconștientă lor mișcare și schimbare de raport, unul față de celălalt, căci fiecare factor-provocator și factor-inhibant se află cu fiecare altul într-o relație reciprocă de efect și de cauză. Numai astfel se va ajunge la obținerea unei sinteze utile, practice, a explicațiilor biologice și culturale, o înțelegere mai sintetică a ceea ce reprezintă comportamentul agresiv (în sensul său cel mai cuprinzător, multiform și, uneori, doar aparent contradictoriu).

Fără îndoială, se cuvine să fie făcută deosebirea între agresivitate și — ceea ce am putea denumi „pragul ei maxim” — violența, deoarece agresivitatea umană nu antrenează inevitabil violența deși este o trecere relativ ușor de... învățat. Așadar, pornim de la ideea că există o „ierarhie” a acțiunilor agresive (de pildă: actele de vandalism — care pot fi, la rîndul lor, comise din răzbunare, din „joacă”, din spirit de împotrîvire etc.), la unul din poli găsindu-se activitățile agresive violente (eventual și învățate).

Agresivitatea este de natură esențialmente socială, în producerea ei avîndu-și un rol indiscutabil „matricea genetică”, datele caracteriologice etc. — însă numai și numai confruntate neconștient cu miile de variante — interfevențe quasi-infinit — ale existenței omului, ale tinărului în societate (metode de educație, structuri și dimensiuni ale mediului, ale familiei, calitatea integrării, dar și — atenție! — calitatea integrării orașului (satului) însăși în tipul de existență impusă, cu alte cuvinte: dacă mediul însuși este suficient echilibrat și echilibrant), de asemenea se cuvine a avea neapărat în vedere și expresia violenței în

Massmedia... Numai astfel vom extrage conexiunile multiple stabilite între factorii naturali și cei sociali care condiționează și însoțesc, într-un sistem psihologic complet, comportamentele agresive; numai astfel vom determina acești factori în contextul lor viu, permanent mobil, absolut larg, al activității umane în general.

Un exemplu... cibernetic

De altminteri (ca să dăm un exemplu mai spectaculos) cibernetica ne descifrează și suficiente aspecte ale psihicului: comunicarea individului cu mediul înconjurător poate fi asimilată, în cercetare, cu ceea ce se petrece în domeniul informaticii — comunicarea prin semnale codificate, receptate, decodificate... Cînd „receptorul” nu mai decodifică suficient de corect, este posibil ca și „transmițătorul” să greșească sau pe parcursul transmisiunii, să se fi produs o **ruptură de comunicație** care diminuează inteligibilitatea mesajului, ruptură egală — schimbînd planul doar pentru uzul demonstrației — în psihologie cu **rupțiunile traumatizante**; sau **acelerația** — accelerația transmisiunii informației, supraaglomerarea, fac „receptorul” literalmente incapabil să înregistreze totul corect, să și descifreze transmisia.

În orice caz, este inacceptabilă — din punct de vedere științific, deci ideologic — teza potrivit căreia agresivitatea ar fi o condiție sine qua non a afirmării de sine. Realistă ni se pare numai calea investigării cauzelor care fac ca agresivitatea să existe sau să nu existe în anumite condiții socio-culturale, determinîndu-se astfel gradul ei de dependență față de numeroși factori locali și imediați, extrem de schimbători, ca și față de factorii fundamentali (însă nu imuabili în raport cu ceilalți, de care, paradoxal, depind... fundamentul). Totodată, poate s-ar reuși astfel izolarea mijloacelor de **incubare** a factorilor (pe care ne-am îngăduit să-i denumim) „agresivogeni” — detectați, cum s-a mai spus, în contextul social în care se desfășoară relațiile interumane; precum și clarificarea întrebării dacă „predispoziția” la contagiune depinde de faptul că, pentru individ există sau nu, în acest cadru social, una sau multe **rupturi traumatizante** (traumatizante pentru el, pentru „bagajul” său — innăscut sau dobîndit — și de loc sau într-o altă măsură traumatizante pentru un altul).

Oricum, neevitînd agresivitatea, lăsam primejdia să planeze asupra actelor, a judecății copiilor noștri. Căci agresivitatea, de orice fel, cu miile ei de fațete, ilustrează — în fond — **indiferența afectivă** a tipului agresor, față de Celălalt ca ființă umană, ca membru al aceleiași comunități — și în societatea noastră — al colectivității socialiste, ceea ce este inadmisibil.

MIHAI STOIAN

* M. Debesse.

Constanța Crișan Tapiserie — lină

Agenda

Sîmbătă

● Ora 9. În sala clubului T, s-a ridicat cortina festivalului artistic al liceelor sectorului IV din București intitulat sugestiv — „Tinerețe, ești la tine acasă” — manifestare închinată semicentenarului U.T.C. Aplaudăm! ● De-acum nu vom mai asista numai la lecții model de istorie, matematică, biologie etc. O inițiativă a conducerii Liceului „I.L. Caragiale” și a Serviciului circulației din I.M.M. București a prins viață: profesorii dirigenți au luat parte la o primă lecție model de predare a regulilor de circulație pietonală. Se vorbește tot mai mult, și pe bună dreptate, de o metodică a noii discipline.

Duminică

● O duminică fără sport? Nu, nu se poate. În goană după ultima zăpadă a iernii (oare să fie adevărat?) trenurile spre munte au fost invadate de școlari. Concursuri multe, de toate felurile, printre care și cunoscuta „Săniuța de argint” disputată, după cum se știe, nu numai de micii concurenți, ci și de unii din marii noștri scriitori contemporani ● În București, citeva concursuri de primă mîna: în sala Liceului „M. Basarab” — campionatele de box ale juniorilor; la bazinul Floreasca — marele premiu al „Cutezărilor” ● Cea mai răsunătoare performanță a zilei: în sala „23 August”, elevul muscelan Dorel Cristodor aleargă 6,6 sec. pe 60 m. Îndeplinind norma de participare la campionatele europene. Recordul este rezultatul firesc al strădaniei entuziastului colectiv al liceului experimental de atletism din Cîmpulung condus de profesorul Gabriel Bădescu ● La Alba-Iulia profesorii de educație fizică s-au întîlnit cu lectorul universitar Petrică Dragomir. Cu acest prilej au fost vizionate șapte filme didactice cu tematică sportivă ● La Cenaclul artelor frumoase „Ion Andreescu” a avut loc un nou vernisaj. Un numeros grup de profesori — E. Brates, M. Comănescu-Iancu, A. Cononov-Ionescu, I. Ionită-Dădărlat, R. Dracea, El. Filipescu, M. Palade, I. Poenaru-Dușa și L. Stănescu — expun rodul documentării lor de astă vară în Sibiu și Mărginime

Luni

● „Scinteia” publică un articol conținînd multe adevăruri la care trebuie să luăm aminte: „O pagină uitată din programa școlară”, despre inițierea în tinerele inotului a elevilor din clasele I—IV. ● „Biografii și generații” s-a intitulat o întîlnire de neuitat între tinerele eleeve ale sectorului VI din Capitală și vechi activiste din ilegalitate. Au fost evocate pagini de eroism din anii care au trecut și din anii pe care îi trăim. Un tonifiant dialog între generații. ● Interesanta emisiune radiofonică „Orizont științific” a programat o utilă dezbateră pe tema „Pregătirea permanentă — reciclarea — securitatea longevității cunoștințelor” în cadrul căreia am ascultat opiniile profesorilor Ion M. Rîzescu și Romeo Dăscălescu — directori generali adjuncți în Ministerul Educației și Învățămîntului și Iulian Nica, director adjuncț la Institutul de cercetări pedagogice.

Marți

● La Consiliul Culturii și Educației Socialiste a avut loc ședința de constituire a Comitetului național pentru coordonarea acțiunilor legate de Anul internațional al cărții ● În cadrul emisiunii „Memoria pămîntului românesc” a fost inițiată o anchetă pe marginea manualelor de istorie pentru clasele IX—XI. Sugestia, opinii interesante... Editorii noștri or fi avut aparatul de radio deschis?

Miercuri

● În vizita noastră obișnuită de fiecare săptămîină pe la bibliotecă „M. Eminescu” ne oprim la standul literaturii pedagogice. Ne interesează o proaspătă apariție: Alexandru Ghitera — „Tematica orelor de dirigenție din liceele de cultură generală”: — Nu mai avem, ni se răspunde. În trei zile întregul stoc de 250 de exemplare, repartizat bibliotecii, s-a epuizat. Da, e ceva!

Joi

● Poșta ne-a adus la redacție citeva reviste școlare: „Dintre sute de cataracte” — revistă de educație politică, patriotică, științifică și culturală a elevilor Liceului „Ion Minulescu” din Slatina (îndrumători profesorii Constanța Zamfira, M. Ceres și Paula Ursu) — interesantă, variată, cu mult și util material de educație politică; „Sinziara” — revistă școlară și de cercetări literare a Liceului „Zinca Golescu” din Pitești (îndrumători profesorii F. Constantin și R. Sorescu); „Revista noastră” — publicație a elevilor Liceului „Unirea” din Focșani (coordonator Petruche Dima), aflată la prima sa apariție. Nu numai aceste reviste, ci și altele sosite în ultimul timp, ne îndreptătesc să apreciem că ele au cîștigat un spor de maturitate.

Vineri

● Urmăriți matineele teatrale de vineri? Sub acest titlu Radioromânia transmite săptămînal — în săptămîni scurte — capodopere ale dramaturgiei universale și românești: Săptămîna aceasta: „Egmont” de Goethe, în săptămîna trecută: „Bădăranii” de Goldoni, „Don Carlos” de Schiller, „O scrisoare pierdută” de Caragiale... Cunoșc un profesor care în sala sa de la poalele Făgărașilor, și-a înlocuit o adevărată fonotecă orînduită după programa școlară...

AL. I. VLADIMIR

CREATIVITATE

ÎN

ORGANIZAREA

LECTIEI

În stadiul actual de dezvoltare și perfecționare continuă a procesului de învățământ, activitatea creatoare a profesorului reprezintă condiția esențială a ridicării eficienței muncii didactice, a împlinirii multiplelor obligații ce-i revin.

Care sînt elementele componente ale creativității gândirii pedagogice a profesorului și cum se manifestă ea în organizarea lecției mixte?

Creativitatea gândirii pedagogice a profesorului se distinge prin următoarele elemente constitutive: a) prin **receptivitate**, adică curiozitate și sensibilitate mărită față de nou, față de modalitățile noi de predare, față de neajunsurile din propria-i muncă etc.; b) prin **asociațivitate** (fluente), respectiv capacitatea profesorului de a regăsi cu ușurință informațiile de specialitate și metodico-pedagogice stocate în memorie, de a descoperi și stabili legături noi între ele și de a le combina în structuri noi, diverse; c) prin **flexibilitate**, adică capacitatea profesorului de a se adapta corespunzător solicitărilor diferitelor forme de activitate, de a-și modifica rapid mersul gândirii, conținutul de idei, metodele, atitudinea etc. cînd anumite condiții ivite în lecție o cer; d) **productivitate**, adică însușirea gândirii profesorului de a găsi oportune soluții noi, altele decît cele utilizate în mod curent, asigurînd eficiența maximă a lecției și e) prin **originalitate** în modul de a concepe și desfășura lecția, mod caracterizat prin noutatea măsurilor (soluțiilor) luate, prin independență, imaginație creatoare, înfruntînd conformismul, rutina.

Între aceste elemente constitutive ale creativității gândirii pedagogice a profesorului există o unitate și o intercondiționare reciprocă. Totuși ponderea lor în procesul activității creatoare la lecție este diferită, în funcție de natura specifică a conținutului lecției, de scopul urmărit, de condițiile concrete în care ea se desfășoară etc. Sarcinile mereu sporite care stau în fața școlii pretind profesorului o atitudine creatoare nu numai în folosirea unor sisteme de lecții de tipuri variate, ci, mai ales, în construirea numeroaselor variante de lecții, în modificarea și diversificarea structurii fiecărui tip de lecție, creînd lecții vii, cu o structură elastică, aptă să-i permită atingerea obiectivelor formative propuse, să-i antreneze pe elevi în diverse forme de activitate independentă, să le solicite gîndirea, interesul, aptitudinile etc.

Prezentăm, în continuare, unele modalități de modificare a structurii lecției mixte (combinată), cu scopul orientării tinerilor profesori asupra multiplelor posibilități de manifestare a creativității lor în acest domeniu și cu scopul de a incita la reflexii. Se știe că lecția mixtă se utilizează cu precădere la vîrsta școlară mică și mijlocie, cînd profesorul are de transmis un volum redus de cunoștințe și că ea se desfășoară de obicei astfel: organizarea clasei, verificarea temei pentru acasă și a cunoștințelor elevilor, pregătirea și anunțarea subiectului lecției noi, predarea noilor cunoștințe, fixarea acestora și indicarea temei pentru acasă. Pentru a-și atinge obiectivele formative propuse și pentru a-i antrena activ pe elevi în procesul învățării, profesorul trebuie să modifice continuu această structură,

creînd numeroase variante de lecție, și anume:

Cînd profesorul are de predat noțiuni complexe, dificile, mai greu de înțeles, fixarea cunoștințelor se poate face concomitent cu predarea. Adică pe măsură ce explică o noțiune, lege etc., efectuează și repetarea ei prin întrebări sau exerciții, activități independente etc. apoi trece la transmiterea altei noțiuni și din nou repetă cele predate.

Cînd cunoștințele noi sînt intim legate de cele predate anterior, le întregesc pe acestea, alcătuiind un sistem atotcuprinzător, verificarea cunoștințelor se poate realiza paralel cu predarea și cu fixarea. Lecția se poate încheia cu stabilirea unor concluzii cu caracter generalizator și cu indicarea temei pentru acasă.

Sau se poate proceda și astfel: profesorul dă elevilor spre efectuare exerciții, probleme, experiențe, lucrări practice etc. prin care, pe de o parte, verifică cunoștințele, priceperile și deprinderile acestora legate de activitatea independentă ce o efectuează, iar, pe de altă parte, la momentul potrivit (deci, concomitent cu verificarea), prezintă sau stabilește cu concursul elevilor — pe baza unor judecăți și raționamente — tehnici noi de lucru și cunoștințe noi (formula, legea, algoritmul etc.) care le permit elevilor să continue exercițiul, activitatea respectivă. Paralel cu efectuarea exercițiului respectiv, cunoștințele, algoritmul nou însușit se și fixează. Se trece apoi la efectuarea unor exerciții asemănătoare care se pot continua și acasă.

Cînd profesorul dispune de unele mijloace tehnice audio-vizuale prin intermediul cărora elevii sînt ajutați să descopere anumite adevăruri științifice, poate proceda așa: verifică din cuantumul de informații anterior predate numai pe acelea care sînt organic legate, care reprezintă baza înțelegerii noilor cunoștințe ce urmează a fi predate. Apoi proiectează diafilmul, filmul didactic (ori secvențe din el), setul de diapozitive și, concomitent cu proiectarea mesajului, antrenează elevii într-o activitate febrilă de analiză, explicații, căutări, aplicații practice etc., fixește, suplimentînd informațiile cuprinse în mesaj. Lecția se încheie cu fixarea datelor esențiale din mesajul prezentat, cu stabilirea concluziilor generale, eventual cu alcătuirea schemei lecției pe tablă și, fără îndoială, cu indicarea temei de acasă.

Sau se poate proceda și în felul următor: la început, profesorul pune în fața clasei probleme spre rezolvare ori creează o „situație problemă” a cărei soluționare elevii o vor găsi urmărind cu atenție mesajul transmis prin mijloace audio-vizuale, apoi tot cu concursul acestora stabilește modul corect de rezolvare a problemelor ridicate.

Însușirea cunoștințelor noi se poate realiza și prin munca independentă a elevilor. În acest caz lecția mixtă poate avea, de asemenea, o structură diferită în funcție de natura activității independente, de tehnica muncii intelectuale, de posibilitățile elevilor și de locul unde ea se desfășoară. Astfel, cînd elevii folosesc manualul sau altă sursă bibliografică pentru însușirea cunoștințelor, lecția se poate organiza și în modul următor: se face o sumară verificare a cunoștințelor anterioare, se pregătesc elevii pentru munca independentă, indicîndu-li-se subiectul lecției și modul cum se va desfășura ea, apoi aceștia fac lectura, analiza conținutului de idei din manual sau dintr-o altă sursă bibliografică, notîndu-și ideile principale. La sfîrșit, elevii sînt angajați în discuții de încheiere menite să fixeze cunoștințele dobîndite prin studiul individual.

Dacă lecția se desfășoară în laborator (la fizică, chimie, biologie etc.), profesorul poate cere elevilor să studieze din manual indicațiile privind modul de efectuare a experiențelor, a lucrării, sau aceste indicații pot fi prezentate pe fișe și repartizate fiecărui elev, apoi elevii execută experiența sau lucrarea, observînd, analizînd și interpretînd fenomenul produs. La sfîrșit se analizează rezultatele obținute, modul de lucru, atitudinea elevilor și se stabilesc concluziile teoretice la care au ajuns. Sau după ce elevii au recunoscut instrumentele, materialele, reacții etc. pe care le au pe masă, stabilesc, împreună cu profesorul, experiențele pe care le pot efectua și tehnica de lucru și apoi execută individual sau în grup experiențele, lucrarea propusă, observînd, analizînd și notînd în caiet sau pe fișa de laborator datele observației și rezultatul obținut. Apoi într-o discuție de încheiere se stabilesc concluziile teoretice la care au ajuns.

O altă modalitate de lucru poate

fi aceea în care profesorul a repartizat pe grupe de elevi anumite substanțe necunoscute și le cere acestora să le determine, hotărînd singuri modul de lucru. La sfîrșit, fiecare grupă prezintă argumentat rezultatul cercetării și modul de lucru, iar întreaga clasă discută și apreciază activitatea desfășurată.

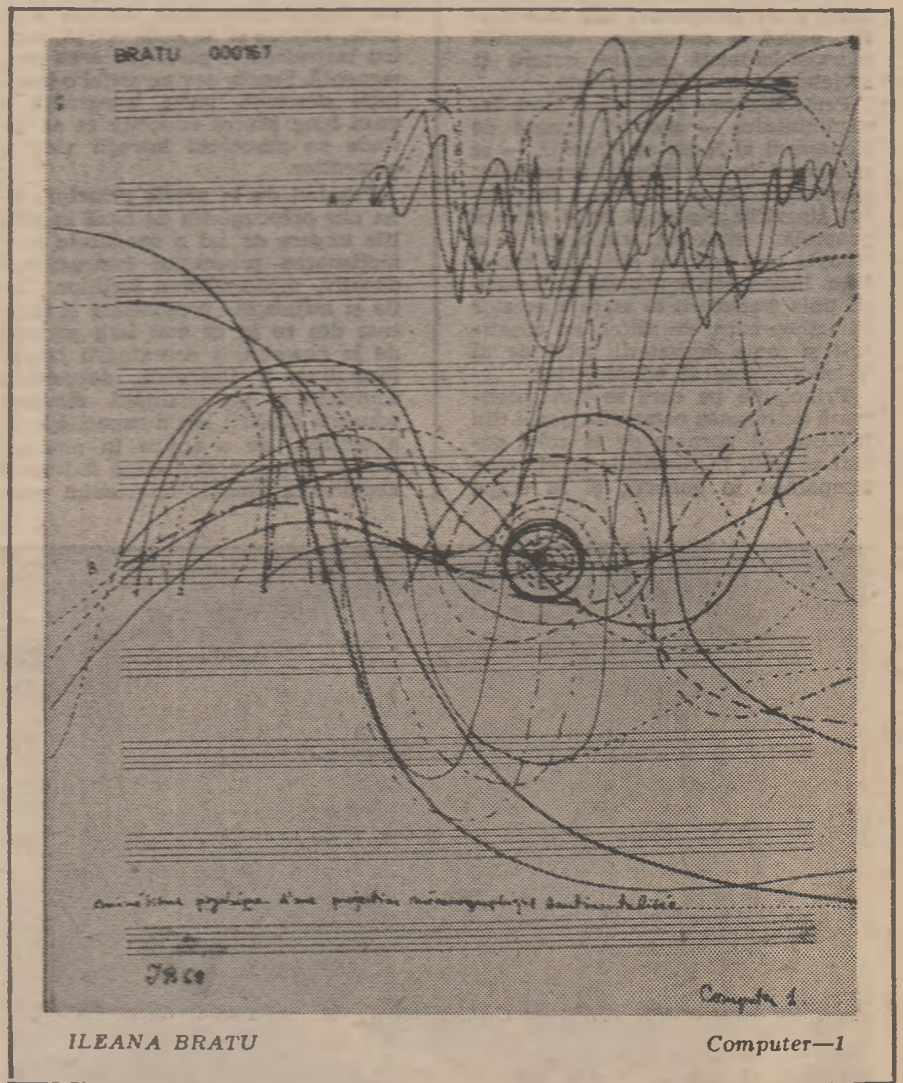
În altă situație profesorul poate ridica în fața clasei anumite probleme, ori creează o situație-problemă și cere elevilor să găsească calea de soluționare, alegînd singuri reacții și tehnica de lucru. După efectuarea lucrării se subliniază modul corect de soluționare.

În cadrul lecției mixte elevii pot să-și însușească cunoștințele noi și prin instruire programată. În acest caz, profesorul a întocmit texte (fișe) programate. În funcție de locul pe care îl ocupă textul programat în desfășurarea lecției, aceasta poate avea o structură diferită. Astfel, dacă întreaga lecție se desfășoară pe baza instruirii programate adică dacă textul programat cuprinde secvența de verificare a cunoștințelor, cea de însușire și de fixare a lor, aceasta începe prin prezentarea instructajului privind modalitatea utilizării textului progra-

mat, se trece apoi la parcurgerea textului programat prin muncă independentă și la efectuarea exercițiilor aplicative cuprinse în el. În încheiere se fixează cunoștințele noi cuprinse în textul programat. Dacă textul programat cuprinde numai secvențe de comunicare a cunoștințelor noi, lecția se poate desfășura astfel: ea începe cu verificarea cunoștințelor vechi, deosebi a acestora care asigură înțelegerea celor cuprinse în textul programat și care pregătesc astfel elevii pentru activitatea independentă, se trece apoi la rezolvarea textului programat de către elevi prin muncă independentă, evident, sub controlul profesorului, iar în final se angajează cu elevii discuții de fixare a cunoștințelor dobîndite prin textul programat.

Acestea sînt doar unele din variantele de lecție mixtă care se pot crea și ele au o valoare orientativă, fiind, la rîndu-le, susceptibile modificării și îmbogățirii potrivit condițiilor concrete ale predării diverselor discipline școlare și corespunzător capacității creatoare a fiecărui profesor.

STELA TRITEANU

ILEANA BRATU

Computer-1

VIE MANIFESTARE A DEMOCRATISMULUI SOCIALIST

(Urmare din pag. 1)

O deosebită atenție a fost acordată de către secretarul general în cuvîntarea rostită la cel de al II-lea Congres al Uniunii Naționale a Cooperativilor agricole de producție pregătirii cadrelor pentru agricultură. Arătînd că lucrătorii din acest sector trebuie să posedă cunoștințe necesare pentru a ști să aplice diferențiat euceririle științei și că producția agricolă reclamă o înaltă pricepere, cunoștințe științifice tot mai dezvoltate, deosebi în domeniul biologiei, s-a subliniat necesitatea ca Ministerul Educației și Învățămîntului să ia toate măsurile pentru perfecționarea cit mai rapidă a întregului sistem de învățămînt și, totodată, pentru ridicarea pregătirii profesional-științifice a tuturor lucrătorilor din agricultură.

În ceea ce privește atenția deosebită ce trebuie acordată ridicării nivelului de cunoștințe profesionale ale țărînimii, a nivelului lor politic, ideologic și cultural, educării lor comuniste, secretarul general al partidului a subliniat încă o dată rolul deosebit pe care-l au în această privință cadrele didactice, profesorii și in-

vătătorii din satele și comunele patriei noastre.

„În ridicarea satului românesc, în creșterea producției agricole, în dezvoltarea activității instructiv-educative și cultural-artistice, a întregii vieți sociale din mediul rural, un rol important au cadrele didactice, toți intelectualii satului. Ei trebuie să-și pună cu toată pasiunea cunoștințele și puterea de muncă în slujba împlinirii programului de dezvoltare generală a vieții satelor, ridicării nivelului de cunoștințe și de cultură al țărînimii, să militeze pentru a face din fiecare comună, din fiecare sat, un puternic centru al societății noastre în plină dezvoltare.”

Pentru fiecare om al muncii, indiferent de domeniul în care lucrează, manifestările ce au avut loc la sfîrșitul săptămîinii trecute și la începutul acestei săptămîini constituie puncte de reper pentru activitatea viitoare. Cei prezenți la aceste manifestări și, prin ei, întregul nostru popor, au dat glas hotărîrii ferme de a împlini sarcinile reșite din cuvîntările tovarășului Nicolae Ceaușescu, de a transpune în fapt mărețul program elaborat de Congresul al X-lea al partidului.

În actualitate: perfecționarea și modernizarea învățămîntului

Problematica vastă a învățămîntului modern, căile și mijloacele sporirii eficienței procesului instructiv-educativ preocupă astăzi deopotrivă forurile de conducere ale educației și cercurile largi ale pedagogilor din Republica Populară Ungară. Dinamismul din ce în ce mai accentuat al dezvoltării societății socialiste din țara vecină și prietenă, noile sarcini ale construcției socialiste, prevăzute în directivele celui de al X-lea Congres al Partidului Muncitoresc Socialist Ungar, ridică cerințe noi, exigențe mai mari față de sistemul instrucției publice. O societate dinamică, cum este și societatea socialistă ungară, ridică cerințe noi, exigențe mai mari față de sistemul instrucției publice. O societate dinamică, cum este și societatea socialistă ungară, ridică cerințe noi, exigențe mai mari față de sistemul instrucției publice.

Perfecționarea și modernizarea învățămîntului — sarcină trasată de Congresul al X-lea al P.M.S.U. — se realizează în trei direcții principale: apropierea școlii de viață; înarmarea tinerelor generații cu o cultură generală modernă; ridicarea la o treaptă mai înaltă a educației socialiste. Preocupările actuale se înscriu pe linia traducerii în viață a acestor obiective, care, de altfel, au constituit și tema dezbaterii celui de al V-lea Congres al educatorilor.

Principiile pe care se fundamentează activitatea oamenilor școlii din R.P.Ungară pornesc de la rolul social al școlii în condițiile epocii contemporane în general, și în etapa

actuală a dezvoltării societății socialiste ungare, în special. Documentele Congresului al X-lea al P.M.S.U. subliniază că sarcinile ce stau în fața societății, dezvoltarea rapidă a științei și tehnicii cer ridicarea nivelului de instruire și educare a tuturor membrilor societății. În aceste condiții funcția școlii se schimbă în mod necesar, școala devine unul dintre factorii — este drept, în continuare cel mai important — ai sistemului educativ. Dacă în școala veche preocuparea de bază a constituit-o predarea, în prezent accentul se pune pe formarea capacității de autoeducare a tinerilor. Școala trebuie să pregătească oameni capabili să se adapteze schimbărilor rapide în știință și producție. Sarcina de bază a ei devine pregătirea tinerilor pentru îndeplinirea unor sarcini concrete, actuale și de perspectivă, pentru instruirea și perfecționarea permanentă. Școala devine astfel o instituție deschisă, parte integrantă a unui lung proces educativ ce se întinde pe parcursul întregii vieți a oamenilor.

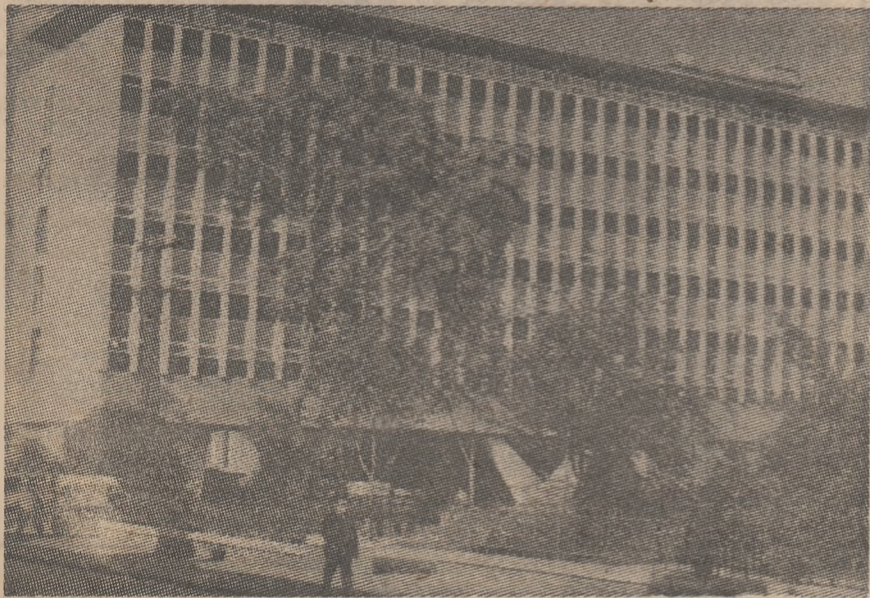
Pornind de la aceste principii, una din preocupările de bază în școlile ungare de azi o constituie perfecționarea procesului instructiv-educativ, modernizarea lecțiilor. Căile și mijloacele preconizate și aplicate din ce în ce mai larg pornesc de la necesitatea accentuării laturii formative a instruirii, dezvoltării complexe a personalității elevilor, educării gândirii lor, a capacității de acțiune, de a aplica în practică cunoștințele. Se subliniază îndeosebi necesitatea trezirii interesului pen-

tru nou, pentru rezolvarea problemelor și, în același timp, obligația educatorului de a indica metodele prin care elevii își pot însuși rapid și durabil noile cunoștințe. Este de remarcat insistența cu care se evidențiază necesitatea de a reconsidera conținutul culturii generale contemporane care să asigure elevilor un bagaj unitar de cunoștințe în scopul potențării capacității de acțiune, a formării și dezvoltării concepției științifice despre lume și societate și educării elevilor în spiritul moralei comuniste.

Formarea unui om multilateral dezvoltat presupune și aplicarea unor metode noi de predare. Școala ungară, cadrele didactice se orientează în general spre activizarea elevilor atît la lecții, cît și în activitatea extradidactică. Sînt aplicate cu succes, într-un șir de școli, metode moderne de predare: învățarea în grup, elemente ale învățămîntului programat, învățarea prin descoperire etc. S-au creat cabinete speciale pentru predarea diferitelor discipline școlare. Sînt larg răspîndite și aplicate materialele audio-vizuale. Crește an de an dotarea școlilor cu laboratoare și cabinete. Clasele speciale de matematică, fizică, biologie etc., înființate în diferite școli medii, sporirea numărului cercurilor tehnice și științifice fac posibilă o pregătire diferențiată a elevilor. Lărgirea caracterului aplicativ al predării, formarea capacităților elevilor de a aplica în practică cunoștințele teoretice dobîndite, reprezintă orientări esențiale în procesul instructiv-educativ din școlile Ungariei. Problema modernizării lecției, metodele și procedeele ce urmează a fi folosite sînt teme ale unor largi dezbateri, care antrenează masele largi ale cadrelor didactice. Dezbaterile evidențiază rolul hotărîtor, central al profesorului în procesul instructiv-educativ, remarcă necesitatea îmbinării metodelor și procedeele variate, adaptate totdeauna la condițiile concrete ale școlilor și claselor de elevi. Se consideră că este dăunător pentru ridicarea eficienței învățămîntului ca o metodă sau alta să fie proclamată drept singura care rezolvă toate problemele ce se ivesc în predare; în pedagogie nu poate exista o rețetă universal valabilă, pentru toate cazurile, în toate împrejurările.

Preocupările vaste ale pedagogilor maghiari privind perfecționarea și modernizarea învățămîntului, din care am amintit aici doar cîteva, sînt mărturie ale unei activități multilaterale, desfășurate de cadrele didactice din R.P. Ungară pentru formarea schimbului de mine al constructorilor socialismului și comunismului.

MAGDALENA BĂNTO

Centrul școlar de învățămînt secundar din Miskolc — R. P. Ungară

DIN PRESA PEDAGOGICĂ DE PESTE HOTARE

Revista „Cahiers pédagogiques“ (nr. 101) își rezervă paginile unei discuții foarte utile, despre predarea poeziei în școală.

Ce rămîne în mintea, în emoția și în inima copilului care memorizează, recită, citește cu pasiune? Revista, prin Pierre Gamarra, subliniază că nu trebuie să facem din copil o bibliotecă de poezie, ci să-i formăm gustul pentru ea.

Nimeni nu crede că ar putea face din elevii noștri mici „poetzi minime“, ca Pușkin sau Eluard la nouă ani (poate că, într-o zi, vor fi și printre ei mari poeți), dar că le putem deschide accesul la Pușkin și Eluard, asta da. Aceasta înseamnă lectura vie, practică a poeziei, nu vechile lecturi (sau lecții) de memorizare, așa cum se mai făceau pe cînd eram eu elev. Așadar, citirea unei poezii implică reacții personale, selecții, discuții, analize.

În articolul „Les enfants et la poésie“ Isabelle Jan se întreabă mai ales în ce constă recitarea, voluptatea lecturii în (și cu) ecou, ce relație se stabilește, bunăoară, între copil și o fabulă de La Fontaine, caracteristicile limbajului poetic care se adresează sensibilității și imaginației copilului.

Un articol sobru, dar la obiect: „Science du langage et poésie. Perspectives pédagogiques“, semnat de Georges Jean, abordează un subiect imens, de cercetare și de reflexie, de la grădiniță pînă la universitate. Articolul înțită la discuții pedagogice: cum se analizează în clasă o poezie (nivel fonetic, metaforic, structuri sintactice specifice poeziei etc.)? Care este gramatica poeziei? Autorul are dreptate să și le pună și să ni le pună: cînd știi cum se construiesc secvențele, sintagmele la nivel gramatical, cum se suprapune sau decalază ritmul fonetic, ritmul accentuat, ritmul gramatical, îți dai seama că, în citire sau la recitare, acestea reglează respirația, impun un anumit ritm respirației. Aici e arta profesorului-educator și animator: să facă pe copil să respire în funcție de natura textului poetic. E ceea ce sugerează noțiunea „d'activité de poésie“ pe care autorul o discută în finalul articolului, referindu-se la consecințele pedagogice ale acțiunii poetice.

Instructivă ni se pare și o „Anchetă“ a revistei pe teme ca: poezia trebuie învățată? (sau „descoperită“). Răspund unii dascăli (80 la sută — da, 1,5 la sută — nu etc.); și ce spun poeții? Mai bine-zis ce gîndesc: în raportul poezie-școală, poezia are nevoie de școală sau invers? sau raportul este de reciprocitate strictă?

Pagina 53 ne face o bucurie cu: „Le club de poésie du Lycée pédagogique de Constantza (Roumanie)“. În pagină, un articol cu miez al directoarei Viorica Dinescu, aceeași care semnează și traducerea poeziei „La jeune paysanne“, scrisă de Nebancea Ion (15 ani).

Dijon

GH. POALELUNGI

„Vita dell'Infanzia“ (nr. 4/1972) inaugurează noua sa rubrică „Profiluri de pedagogi contemporani“ cu una din personalitățile cele mai reprezentative ale pedagogiei poloneze, „un umanist al timpurilor noi“, cum spune revista, pedagog și filozoful Bogdan Suchodolski.

Personalitatea savantului polonez este cunoscută în Italia nu numai din activitatea lui în cadrul unui organism pedagogic internațional, AISE, dar și din traducerea onora dintre lucrările sale, ca și din studiile italiene privind activitatea științifică a pedagogului.

Revista subliniază, alături de „fertilitatea spirituală“ a lui B. Suchodolski, originalitatea gândirii sale mai ales în domeniile cu privire la locul și rolul personalității umane în societate de-a lungul timpurilor și în mod special în etapa contemporană. Și, deși autorul prezentării (G. Broccolini) nu aplaudă apartenența marxistă a spiritului suchodolskian și, din această cauză, nu încheagă un portret complet și din toate punctele de vedere exact al savantului, însăși prezența pedagogului în capul listei de profiluri remarcabile ale acestui important domeniu al activității umane — pedagogia — înseamnă o recunoaștere a valorilor școlii Poloniei populare.

S. P.

FRANȚA

Autori: elevii

La Liceul Jean-Zay din Orléans (Franța) a fost introdus un interesant experiment. În clasa a IV-a modernă (corespunzînd clasei noastre a VIII-a), profesoara de franceză a lansat ideea scrierii unui roman. Clasa acceptă ideea cu însoțire și e împărțită în cinci grupe a câte cinci elevi. Fiecare grupă propune, pentru conceperea romanului, cite un subiect. Elevii aleg, prin vot, subiectul care li se pare cel mai atractiv, trec apoi la elaborarea unei scheme a „romanului“. În cursul altor două ședințe, fiecare grup și-a prezentat planul, „apărîndu-l“ împotriva criticilor sau obiecțiilor aduse

de colegii din celelalte grupuri.

Romanul — așa cum s-a stabilit pînă la sfîrșit — trebuia să aibă cinci capitole, fiecare redactat în colectiv, de către grupa respectivă. Odată scrise, capitolele au fost citite în clasă, aducîndu-se corectivele necesare.

Din această muncă colectivă — care a durat tot trimestrul întîi al anului școlar 1970—1971 — a rezultat un roman intitulat „Cinci copii împotriva unei planete“. Este vorba,

natural, după cum indică și titlul, de un roman științifico-fantastic, gen de literatură care, se știe, pasionează atît de mult pe adolescenți. Asemenea romane am citit fiecare dintre noi. Pînă acum însă, nici unul n-a fost scris de elevii unei clase, ci de scriitori mai mult sau mai puțin consacrați.

Ce învățămînte se pot trage din această experiență? În primul rînd, — notînd observațiile profesoarei — s-a constatat că descrierile făcute

de elevi în roman erau sumare, portretele inexistente, și că pentru tinerii autori a contat doar acțiunea.

Dincolo, însă, de aceste deficiențe, semnlate, experiența de la Liceul Jean-Zay a avut mai ales părți pozitive. În primul rînd, a dus la îmbogățirea și îmbunătățirea expresiei orale — elevii, au trebuit să-și apere ideile și să răspundă la obiecțiile ridicate, le-a stimulat inventivitatea, i-a deprins pe elevi cu folosirea dicționarului, cu elaborarea planului unei lucrări. Ea a mai demonstrat — dacă mai era nevoie — interesul sporit al adolescenților pentru lumea de azi și cea de mine.

PAUL B. MARIAN

„TRIBUNA ȘCOLII“

Revistă săptămînală editată de Ministerul Educației și Învățămîntului și Uniunea Sindicatelor din învățămînt, știință și cultură

Redactor șef: AUREL DRAGOȘ MUNTEANU